

COMINUM gostil VOICES IN TIME

13. septembra smo člani Kulturnega društva Cominum ponovno prijetno presenetili svoje občinstvo. V Viteški dvorani v Štanjelu smo tokrat gostili priznano rock- jazz zasedbo Voices in Time iz Munchna. Do več let načrtovanega obiska je prišlo po uspešnem sodelovanju našega zbora z Društvom bavarsko-slovenskega prijateljstva.

Zasedba pod umetniškim vodstvom Stefana Kalmerja je po osvojenem prvem mestu na državnem tekmovanju pevskih zborov v letu 2006 postala najbolj priljubljen acapella sestav v Nemčiji.

Številno občinstvo v Štanjelu so navdušili s priredbami zimzele- nih ter novejših pop-, rock- in jazzovskih melodij. Prijeten pevski večer pa smo zaključili pevci obeh zborov s skupno pesmijo »Pa se sliš«.

Koncert je bil za vse nas edinstvena glasbena izkušnja. Podobno je bilo – po navdušenju sodeč – tudi med pevci Voices in Time, saj smo jim člani društva po zaključku programa pripravili Kraško kulinarčno izkušnjo, začinjeno z iskrenim gostoljubjem, ki ga prav gotovo ne bodo pozabili.

Besedilo in foto: Rosana Švara

COMINUM NAVDUŠIL NA SOZVOČENJIH 2014

21. novembra smo po intenzivnih pripravih pevci Mešanega pevskega zbora Cominum nastopili na regijskem tekmovanju Sozvočenja v Viteški dvorani Gradu Dobrovo. Nastopili smo skupaj z najboljšimi zbori primorske regije (Mešani pevski zbor Postojna, mešani pevski zbor Musica viva, dekliški pevski zbor Pueri cantores, moški pevski zbor Jezero, mešani pevski zbor Obalca, Goriški komorni zbor). Na tekmovanju je potrebno predstaviti tematsko zaokrožene in čimbolj zanimive programe. Nad našim programom (srbska, makedonska in slovenska kola) po izboru naše zborovodkinje Ingrid Tavčar smo bili že ves čas priprav navdušeni vsi pevci. In prav z navdušenim in dodelanim nastopom smo prepričali številno občinstvo ter priznana strokovna spremljevalca, Damijana Močnika in Stojana Kureta. V hudi konku-

renci smo osvojili drugo mesto in prejeli nagrado za najperspektivnejši zbor. Tretje mesto je osvojil dekliški pevski zbor Pueri, mešani pevski zbor Musica Viva pa se je kot zmagovalec primorskih Sozvočenj uvrstil na sklepni koncert, ki ga bo 13. decembra ob 18. uri gostila Slovenska filharmonija v Ljubljani. Posvečen bo obeležitvi mednarodnega dneva zborovskega petja.

Besedilo: Ingrid Tavčar
Foto: Ivana Žigon

Burja

Uredniški uvodnik

»Bodi sam sprememba, ki jo želiš v svetu.«

Drage občanke in občani, to je moj petnajsti in hkrati tudi zadnji uredniški uvodnik. V prvem uvodniku, ki sem ga kot odgovorna urednica napisala za julijsko izdajo občinskega glasila v letu 2011, sem razmišljala o spremembah, ki smo jih deležni v svetu na splošno, o spremembah, ki jih je bila deležna občina po izvedenih volitvah konec leta 2010, ter o spremembah, ki jih je doživelo občinsko glasilo. V času mojega urednikovanja smo spremenili ime občinskega glasila; naslov glasila Komentar (beseda pomeni tudi novinarsko interpretativno ali presojevalno zvrst) se je po manjših porodnih mukah spremenil v Burja. Oblikovali smo novo naslovnico, glasilo pa se je tudi v notranjih straneh obarvalo. Burja smo razdelili na več posameznih rubrik, od katerih je vsaka pokrivala svoje področje. Uredniški odbor, ki ga je občinski svet imenoval v maju 2011, je bil predan delu. Urejanje občinskega glasila še zdaleč ni mačji kašelj, kot bi si lahko kdo predstavljal: od odgovornega urednika, pa tudi od članov uredniškega odbora, zahteva, da so neprestano na tekočem z dogodki v občini, zahteva ure čisto tehničnega urejanja prispevkov, včasih zavračanje prispevkov zaradi dolžine, pa tudi »navijanje ušes« zaradi prepozne oddaje prispevkov. Še posebej je to delo lahko težko ali izziv za nekoga, ki nima nikakršnih izkušenj v novinarskih, kaj šele uredniških vodah.

Moj tokratni uredniški uvodnik ima podoben namen kot moj prvi uvodnik Burje, ki je izšla julija 2011. Takrat sem napisala: »... v življenju se vsakodnevno srečujemo z dogodki in situacijami, ki na nas in naše življenje, zasebno ali poklicno, bolj ali manj vplivajo in ga tudi spreminjajo. Spremembe so bistven del življenja, sami pa se odločamo, ali nam bodo le-te služile kot podlaga za boljše odločanje v prihodnosti ali bodo neopazno zdrsnile mimo nas v preteklost in ostale le bežen spomin. Poleg tega je vsaka sprememba na boljše lahko za nekoga drugega sprememba na slabše ...«

V oktobru so bile izvedene lokalne volitve, po katerih sta se zamenjala sestava občinskega sveta in župan. Na seji občinskega sveta v decembru 2014 bo imenovan tudi nov uredniški odbor, ki bo skrbel za občinsko glasilo v nadaljnjih štirih letih. Jaz se kot odgovorna urednica poslavljam, verjamem pa, da bodo nova odgovorna urednica ter ostali v uredniškem odboru vložili trud v to, da bo občinsko glasilo, ki je glasilo vseh občanek in občanov, še boljše, kot je bilo do sedaj.

Foto: J. Štok

mag. *Andreja Štok*,
odgovorna urednica

Glasilo Občine Komen
Letnik 9, številka 4, DECEMBER 2014

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

Naklada: 1.420 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Raznaša ga Pošta Slovenije. V primeru, da ga ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Dobite ga brezplačno tudi na občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.
Odgovorna urednica: mag. Andreja Štok
Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice), Ana Godnik, Helena Uršič, Mojca Železnik Buda
Lektoriranje: Srečko Vidmar
Priprava za tisk: DTP Studio Sežana, Čeh Damjan s.p., Partizanska 82, 6210 Sežana
Tisk: Print Luin, Dušan Luin s.p., Sveto 58, 6223 Komen
Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št. 05 7310 452.
Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si, najpozneje do 25. 2. 2015. K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čimboljši resoluciji.
Vabimo tudi vse mojstre fotografije ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske posnetke za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čimboljši resoluciji. Tistih v slabi resoluciji ne bomo objavili.
Naslednja številka občinskega glasila izide MARCA 2015.

Avtorica fotografije na naslovnici: Polona Makovec

Burja

Novice iz občinske uprave

Spoštovane občanke in občani občine Komen!

Iz srca se vam zahvaljujem za vašo podporo na lokalnih volitvah 2014. Izredno zadovoljen sem, da so občani razumeli pomen spremembe. Sprememba ni nikoli prijetna, vendar lahko nudi velike možnosti v razvoju občine.

Volitve so najvišja stopnja demokracije, ko lahko vsakdo izrazi svoje mnenje. Vaša želja je bila, da se v občini začnejo spremembe, v upanju na boljše, na rast in razvoj, kar bo pomenilo nova delovna mesta.

Odgovornost, ki jo prevzemam, je velika. Cilji so ambiciozni, ampak merljivi. Celotna strategija, ki jo bomo snovali, bo v znamenju preнове, oživitve obrtniškega, kmetijskega in turističnega potenciala.

Naša občina Komen (kraška občina) je strateško izredno zanimiva. Nahaja se v pomembni poziciji ob slovensko-italijanski meji in vse do Vipavske doline. S pravi pristopom lahko ponovno ponudimo prave tradicionalne dobrine in okuse, katere nam je naša kraška lokacija nudila že pred dolгими leti.

Moje sodelovanje bo odprto. Navajen sem delovati v poslovnem svetu, na skupinska (timska) dela. Sodelovanje in sodelo-

čanje v pomembnih zadevah je temelj za uspeh.

Od občanov in od novoizvoljenih svetnikov želim aktivno sodelovanje v projektih, želim sodelovanje v izmenjavi mnenj, pozitivno in konstruktivno razvijanje idej in inovativnih zamisli. Prioriteta mojega mandata bo vsekakor vzpostavitev pogojev za zagon gospodarstva.

Ob tem se želim še enkrat zahvaliti vsem tistim volivkam in volivcem, ki so mi zaupali svoj glas. Naj se zahvalim celotni ekipi (Listi za rast in razvoj - ZaAB in Zaresa), ki mi je sledila, me usmerjala, pomagala pri oblikovanju strategije in vizije za razvoj naše kraške občine Komen.

Zahvala vsem ostalim društvom, klubom, realnemu sektorju, strankam in organizacijam, ki so s svojo podporo omogočale zmagovit rezultat. Iskrena hvala za vaše zaupanje, za možnost uveljavitve novih pristopov s poštenim, trdim in transparentnim delom, kakršnega bom tudi sam z veseljem vložil za nas vse.

Marko Bandelli, župan

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05/73 10 450

Fax: 05/73 10 460

Spletna stran: www.komen.si

E-pošta: obcina@komen.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12. ure
sreda od 8.00 do 12. ure in od 15. do 17. ure

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05/73 10 141

E-pošta: soou@sezana.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11. ure
sreda od 7.30 do 11. ure in od 12. do 16. ure

Krajevni urad Komen

Telefon: 05/ 76 68 510

Uradne ure: vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 8.00 do 12. ure.

Za nujne primere se obrnite na sedež Uprave enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Policijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)

Telefon: 05/76 68 122

Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen

Telefon: 05/76 68 580

E-pošta: knjiznica.komen@siol.net

Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18. ure
sreda od 8.00 do 14. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05/73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05/73 11 790

Delovni čas: ponedeljek od 8.30 do 15.30 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13. ure
četrtek: od 14. do 17. ure
sobota: od 9. do 13. ure

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05/ 30 78 570

Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

Člani občinskega sveta 2014 – 2018

Na lokalnih volitvah, ki so bile 5. 10. 2014, so bili izvoljeni naslednji kandidati z naslednjih kandidatnih list:

SLS Slovenska ljudska stranka

Valter Ščuka

Nova Slovenija –

krščanski demokrati

Ivan Žežlina

Zveza za Primorsko – ZZP

David Zega

Danijel Božič

Mateja Terčon

SDS Slovenska demokratska stranka

Jožef Strnad

Boris Budal

Socialni demokrati

Marijan Gulič

Stranka Mira Cerarja

Rajko Lisjak

Lista za naše domačije

Marjan Mržek

Lista za rast in razvoj (ZaAB, Zares)

Bogdan Kosovelj

Marko Bandelli

IDS Inicijativa za demokratični socializem

Stojan Kosmina

Na prvi redni, konstitutivni seji občinskega sveta, 5. 11. 2014, je občinski svet potrdil vseh trinajst mandatov ter ugotovil, da je bil za župana izvoljen Marko Bandelli, zaradi česar mu je (zaradi nezdržljivosti funkcij) prenehal mandat člana občinskega sveta. Župan Marko Bandelli je mandat nastopil 6. 11. 2014, funkcijo župana bo opravljal poklicno.

1. 12. 2014 je bil za podžupana imenovan Valter Ščuka.

Občanke in občane obveščamo, da bo z novim letom prišla z delom Policijska pisarna Komen. Odprta bo vsako sredo od 14. do 17. ure v prostorih Krajevnega urada Komen.

Seznajte se z delom občinskega sveta Občine Komen, obiščite spletno stran www.komen.si

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 28. redni seji, 17. 9. 2014

- Sklep o sprejemu Odloka o oskrbi s pitno vodo na območju občin Sežana, Hrpelje-Kozina, Divača in Komen (v prvi obravnavi)
- Sklep o seznanitvi z dopolnjenim osnutkom Občinskega prostorskega načrta Občine Komen, Okoljskim poročilom pred pridobitvijo mnenja o ustreznosti ter pričetkom njune javne razgrnitve
- Sklep o sprejemu Poročila o izvrševanju proračuna Občine Komen za prvo polletje 2014
- Sklep o sprejemu Odloka o rebalansu proračuna Občine Komen za leto 2014 s prilogami
- Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 1. redni (konstitutivni) seji, 5. 11. 2014

- Sklep o seznanitvi s Poročilom o izidu volitev župana in občinskega sveta v občini Komen, ki so bile 5. 10. 2014 (št. 040-01/2014-

60 z dne 8. 10. 2014) ter Poročilom o izidu volitev župana, drugi krog, 19. 10. 2014 (št. 040-01/2014-79 z dne 22. 10. 2014)

- Sklep o imenovanju mandatne komisije
- Sklep o potrditvi mandatov članom in članici občinskega sveta, ki so bili izvoljeni na volitvah dne 5. 10. 2014
- Sklep o seznanitvi z nezdržljivostjo funkcij ter o prenehanju mandata člana občinskega sveta
- Sklep o seznanitvi s poklicnim opravljanjem funkcije
- Sklep o imenovanju komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja.

Več o sejah občinskega sveta in sprejetih sklepih kot tudi vse gradivo si lahko ogledate na spletni strani občine Komen www.komen.si.

OBČINSKA UPRAVA

Zamenjava greznic z malimi komunalnimi čistilnimi napravami

Kraški vodovod Sežana d.o.o. (poleg izvajanja javne službe oskrbe s pitno vodo) izvaja tudi javno službo odvajanja in čiščenja komunalnih in meteoritnih odpadnih vod na območju občin Sežana, Komen, Divača in Hrpelje-Kozina. V to dejavnost spada tudi praznjenje in čiščenje grezničnih odpadnih vod ter blata iz malih komunalnih čistilnih naprav.

V tokratnem članku posredujemo nekaj osnovnih informacij o trenutno veljavnih slovenskih predpisih oziroma uredbah, ki so nastali na podlagi evropskih direktiv o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode. Osnovni namen sprejetih uredb je varovanje okolja, predvsem pa varovanje virov pitne vode. V članku so opisane osnovne informacije o zamenjavi greznic z malimi komunalnimi čistilnimi napravami (MKČN).

V skladu s Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur. list RS, št. 98/2007 in 30/2010) po letu 2015 oziroma po letu 2017 ne bo več dovoljeno uporabljati greznice za čiščenje odpadne komunalne vode za vse objekte, ki nimajo možnosti priključitve na javni kanalizacijski sistem.

Tako je uporaba obstoječih greznic dovoljena do:

- 31. decembra 2015, če je obstoječa stavba na občutljivem prostoru, vodovarstvenem območju ali prostoru kopalnih voda
- in 31. decembra 2017, če obstoječa stavba ni na območju iz prejšnje alineje.

Predpis zahteva, da morajo lastniki na lastne stroške zamenjati obstoječe greznice do konca leta 2015 oziroma do konca leta 2017.

Komunalno odpadno vodo je dovoljeno zbirati v nepretočni greznici v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Uradni

list RS, št. 47/05, 45/07, 79/09 in 64/12) in to le na območjih, kjer čiščenje komunalne odpadne vode v mali komunalni čistilni napravi tehnično ni izvedljivo zaradi:

- prepovedi odvajanja odplak v vode ali
- posebnih razmer, ki lahko negativno vplivajo na delovanje male komunalne čistilne naprave, kot so posebne geografske razmere ali nestalno naseljene stavbe.

Naložba v malo komunalno čistilno napravo (MKČN) je trajna, zato je potrebno biti pri izbiri naprave previden, saj se MKČN kupuje za vsaj 25 let. Uporabnik je dolžan, da v vgrajeno čistilno napravo upravlja in ravna tako, da izpolnjuje zahteve zakonodaje in da je v njej obdelana odpadna voda primerna za izpust v okolje, ki ga predpisuje okoljska zakonodaja. Izpusti – iztoki iz MKČN so v glavnem speljani preko naprave za ponikanje, ki se mora nahajati na lastni parceli.

Za pomoč pri izbiri ustrezne naprave posredujemo povezavo na spletno stran Gospodarske zbornice Slovenije, kjer se nahaja spisek ustreznih MKČN, ki izpolnjujejo vse predpisane kriterije za vgradnjo.

http://www.gzs.si/slo/panoge/zbornica_komunalnega_gospodarstva/55005

Da bi MKČN pravilno delovala, je prepovedano v njej čistiti industrijske ali padavinske odpadne vode, saj ima prisotnost takšnih vod negativen vpliv na delovanje čistilne naprave.

Cenovno je investicija v MKČN sestavljena iz nabave MKČN (cca 2.000 € – 3.000 €), vgradnje MKČN (cca 1.000 €), zagona z vpisom v evidenco izvajalca javne službe in izdelave ocene obratovanja MKČN (79,30 €). Strošek obratovanja MKČN pa se lahko razdeli na stroške električne energije (cca 80 €/leto), predvidenega enkratnega letnega odvoza in čiščenja mulja na ustrezni čistilni napravi (po ceniku Kraškega vodovoda Sežana) ter vsaka

tri leta izdelavo ocene obratovanja MKČN (79,30 €).

Če je ocena obratovanja MKČN pozitivna, kar pomeni, da je naprava ustrezna in da je njen iztok očiščene vode ustrezen, se lastnika MKČN oprosti plačila okoljske takse v višini 90%. Ta se nahaja na računu za plačilo vodarine kot »okoljska dajatev« in se plačuje na 1 m³ (namesto 0,5283 €/m³ znižano na 0,05283 €/m³) prodane vode.

Čiščenje odpadne vode iz gospodinjstev v obstoječih pretočnih greznicah ne zagotavlja čiščenja v tolikšni meri, da bi se dovolil

izpust v okolje, zato predstavlja mala komunalna čistilna naprava edini urejen način odvajanja in čiščenja odpadnih vod. Pozivamo vse lastnike greznic, da pričnejo omenjeno problematiko čimprej urejati.

Vse informacije in podrobnejša navodila lahko pridobite na Kraškem vodovodu Sežana d.o.o. in na spletni strani www.kraski-vodovod.si.

Peter Švagelj, univ. dipl. inž. gradb.
Vodja sektorja odpadnih vod

Gradnja krožnega križišča pri šoli v Komnu

Republika Slovenija, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je z Občino Komen 23. maja 2013 podpisalo Sporazum o sofinanciranju Ureditve križišča na regionalnih cestah R3-618/6807 Komen-Branik v km 7+725 z R3-614/1049 Komen-Štanjel v km 0+830 (krožišče pri šoli v Komnu). Do podpisa gradbene pogodbe za ureditev navedenega krožišča pa je prišlo šele 15. oktobra 2014. Pogodba je bila podpisana med naročnikom: Republika Slovenija – Ministrstvo za infrastrukturo – Direkcija RS za ceste, Tržaška 19, 1000 Ljubljana, sofinancerjem: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen in izvajalcem: Stopar PGM d.o.o., Lokavec 202c, 5270 Ajdovščina. Vrednost pogodbenih del z vključenim DDV znaša

226.260,88 EUR, finančna obveznost Občine Komen je 21.457,85 EUR z DDV.

Na osnovi prometne analize je po naročilu Direkcije RS za ceste projektno dokumentacijo ureditve krožišča izdelalo podjetje Ginx International d.o.o., Rejčeva ulica 3, 5000, Nova Gorica. Projektne rešitve obsegajo izgradnjo krožnega križišča, ureditev priključkov in uvozov, ureditev odvodnjavanja, prestavitvev in zaščito vseh komunalnih vodov ter ureditev hodnika za pešce in cestne razsvetljave. Vsa navedena dela se izvajajo v okviru vzdrževalnih del v javno korist, skladno z Zakonom o cestah in Pravilnikom za izvedbo investicijskih vzdrževalnih del v javno korist na javnih cestah.

Dimenzije in lega krožišča sta privzeta po Prometni študiji za omenjeno križišče. Krožišče ima tri (3) krake (Komen, Štanjel, Branik), zunanji premer krožišča je 33 m, krožno vozišče je široko 6 m, radij sredinskega otoka je 19 m, povozni del sredinskega otoka je širok 1,5 m. Krožišče tehnično omogoča (enkrat v bodočnosti) tudi izvedbo četrtega kraka (priključka) v smeri Škrbina. Ob krožišču je od šole do nogometnega igrišča načrtovan pločnik za pešce. Rok dokončanja del je 120 dni po sklenitvi pogodbe. Izvajanje del otežujejo slabe vremenske razmere, kljub temu pa gradbena dela še vedno potekajo v skladu s terminskim planom.

OBČINSKA UPRAVA

Društveno

Športne igre smeha v Gorjanskem

Letošnje jesen si je Stanovanjska skupnost Gorjansko, ki deluje v okviru Društva za duševno zdravje »VEZI«, popestrila vsakdanjost z organizacijo tradicionalnih športnih iger smeha. Na ta prav poseben skupnostni dogodek smo povabili tudi uporabnike drugih organizacij in sicer: VDC Barčica, Šent Nova Gorica, Ozaro Izola in seveda tudi člane našega društva. Zahvaljujoč dobremu sodelovanju z Vaško skupnostjo Gorjansko, ki nam je omogočila uporabo vaškega doma, smo lahko sprejeli neomejeno število obiskovalcev. Udeležba je bila zelo pestra. Med obiskovalci je bilo nekaj sovaščanov, predvsem g. Danijel Božič, takratni župan Občine Komen, ga. Silvana Pahor, predsednica Vaške skupnosti, ter ga. Nadja Mislej Božič, predsednica društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras.

Naši uporabniki so vnovič pokazali željo po druženju in sodelovanju. Ob različnih igrah (nošenje balonov v parih s priveza-

nimi nogami, metanju žogic v košaro in podobno) smo se veliko nasmejali, sprostili in dobro zabavali. K dobremu vzdušju

sta pripomogla prostovoljca Mario in Marko, ki sta poskrbela za ozvočenje in glasbeno spremljavo dogodka.

Ob vsem tem ne moremo zanemariti igalske skupine, ki nam je uprizorila vsakdanjik naključno izbrane družine. Zaposleni so skupaj z uporabniki pripravili scenarij in zaigrali krajši skeč – v vlogah očeta, mame, hčerkice in dveh sinov. Prav poseben vtis pa je naredila ciganka z »dojenčkom«, ki je k družini prišla beračit. Nad igrico je občinstvo bilo navdušeno, kar je igralcem vilo dodatno moč ter pogum za nastopanje.

Navsezadnje smo se okrepčali z dobrim kosilom. Za pripravo so poskrbeli gostitelji, skuhalo so velik lonec ješprenja. K dobremu ješprenju sodita slastno pecivo in kavica. Med kosilom je bila zaključna podelitev priznanj vsem uporabnikom. Tudi na tokratnem srečanju je bilo čutiti medsebojno povezanost enot, kar pripomore k zadovoljstvu naših uporabnikov.

Gorjansko, 16. 10. 2014

Pripravila: Mara Borac, strok. delavka

Tradicionalna likovna kolonija Štanjel 2014

V Društvu »VEZI« smo letos organizirali že petnajsto Likovno kolonijo Štanjel, ki je potekala med 29. 9. 2014 in 3. 10. 2014. Za razliko od prejšnjih let, ko smo ustvarjali v juniju, so nas letos spremljale jesenske barve.

Projekt likovne kolonije je namenjen ljudem s težavami v duševnem zdravju, da v varnem in spodbudnem okolju izražajo svoje misli, občutke, razmišljanja – s pomočjo likovnega ustvarjanja pod strokovnim vodstvom in mentorstvom. Likovna kolonija spodbuja sodelovanje med skupnostnimi programi in skupnostjo.

Letošnjim mentorjem Janu Milkoviču, Jani Pilpach in Jeleni Šardi se je pridružila še mentorica Mateja Čerk. K aktivnemu vključevanju udeležencev so prispevali tudi prostovoljci z likovnimi in kulturnimi vsebinami. Slikar Marjan Miklavc nam je predstavil tehniko slikanja z zemljo, slikar Norbert K. Grčar je pripravil delavnico slikanja na steklo. V sredo so nas obiskali in z nami ustvarjali uporabniki in zaposleni iz DDTC Barčica iz Kopra, v petek pa članice Likovne sekcije Zlati Žarek pri FK Sežana in učenci 4. in 5. razreda OŠ Štanjel z učiteljicama Dunjo Peric in Alenko Grmek. Popoldneve so nam popestrili Dejan Štemberger z igranjem na »hangdrum«, Staš Štrukelj z igranjem na »digiridu« in Elvis Mali trio v sestavi Gregor Mali (vokal), Đulijo Počkaj (tolkala) in Daniel Černe (kitara). Trio je nastal v sodelovanju Dnevnega centra Štorje in Centra za socialno delo Sežana.

Likovno kolonijo smo zaključili v petek, 3. 10. 2014, s kulturnim programom, podelitvijo potrdil o udeležbi in daril ter z otvoritvijo razstave nastalih likovnih del. Na violino nam je zaigral Bruno Čibej.

Za realizacijo Likovne kolonije Štanjel 2014 se zahvaljujemo sponzorjem FIHO, MDDSZEM, prostovoljcem in zaposlenim Društva »VEZI«, Občini Komen, OŠ Komen in OŠ Štanjel, lastnikom prenočišč Fratnik in krajanom Štanjela.

Pripravila: Barbara Uljan, strokovna delavka

Stojnica v Komnu

Društvo psoriatikov Slovenije, podružnica Primorska, je za svetovni dan PSORIAZE, 29. 10. 2014, imelo na trgu občine Komen ozaveščevalno akcijo o bolezni – luskavici.

Ljudje, ki so se ustavili pri naši stojnici, so se zelo zanimali, kaj predstavljamo, kako delujemo in kaj ponujamo. Prisotni člani smo se trudili, da smo obiskovalcem čim boljše in nazornejše

predstavili svoje delovanje in poslanstvo. Med obiskovalci so bili tudi naši zamejci, s katerimi smo si izmenjali težave in probleme (o zdravljenju in kakovosti življenja s to kronično boleznijo).

Ob lepem, sončnem in toplem vremenu nismo imeli pretirane gneče, vendar smo bili vseeno zadovoljni. Pomemben je bil naš namen. Mislimo, da so občani občine Komen in tudi drugi izvedeli kaj novega o društvu, ki deluje tudi na tem področju že vrsto let. Naši dosedanji člani iz te občine so že sedaj zelo aktivni in delavni. V društvo si želimo vključiti še več bolnikov. Predvsem pozivamo mlade, naj se ne sramujejo in naj ne skrivajo svoje bolezni, saj več kot nas je, močnejši smo in lažje nam bo.

Društvo se zahvaljuje občanom za obisk in podporo, občini pa za prijaznost, brezplačno stojnico in prostor.

Predsednik podružnice Primorska
Marjan Vidmar

Društvo psoriatikov Slovenije - Podružnica PRIMORSKA
Polževa ulica 13, 5270 AJDOVŠČINA
www.drustvo-psoriatikov.si
e-nas. info.primorska@drustvo-psoriatikov.si, tel. 040 582 577

Burja

Že pet nagrad za gledališko skupino KD Brce iz Gabrovice pri Komnu

Komedija Marjana Tomšiča Češpe na figi ali v izvirnem naslovu »Južič in Juča«, s katero je gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu letos pričela svojo 18. sezono neprekinjenega delovanja, žanje uspeh za uspehom, saj je na štirih festivalih prejela kar pet nagrad.

Gledališčniki iz Gabrovice pri Komnu, ki delujejo pod umetniškim vodstvom Minu Kjuder in Sergeja Verča, uspešno in vse bolj prodorno nastopajo tako po širšem prostoru obalno-kraške regije kot v osrednji Sloveniji in zamejstvu, pred leti pa so gostovali celo med zdomci v Franciji in Nemčiji.

A pojdemo k festivalom! Najprej naj zabeležimo, da je na regijskem Linhartovem srečanju meseca maja v Izoli igralec Urban Grmek Masič prejel za vlogo Štefa v Tomšičevi komediji nagrado za najboljšo moško vlogo. Drugo veliko nagrado pa so našim gledališčnikom podelili v Postojni letos septembra. Na 53. Linhartovem srečanju, osrednjem festivalu gledaliških ljubiteljev Slovenije, je celotni ansambel gledališke skupine KD Brce za predstavo Češpe na figi prejel Matička za najboljšo igro.

Kar tri nagrade pa so našim komedijantom podelili na Jesenicah in v Trnovljah pri Celju. Na Jesenicah, kjer so novembra potekali 27. Čufarjevi dnevi, so predstavo Češpe na figi proglasili za eno od najboljših festivalskih predstav po oceni občinstva. Naj pri tem omenimo, da so predstavo na Jesenicah obeležili s kar petimi nominacijami: za najboljšo predstavo po oceni žirije, za najboljšo predstavo po oceni občinstva, za najboljšo žensko vlogo (Erna Trobec in Bojana Furlan) ter za najboljšo moško vlogo (Igor Rojc).

Še prestižnejši nagradi pa so gledališki skupini KD Brce iz Gabrovice pri Komnu podelili na enem najstarejših festivalov ljubiteljskih gledaliških skupin, XXII. Novačanovih gledaliških srečanjih, ki v novembru potekajo v Trnovljah pri Celju. Najprej so nagradili igralko Bojano Furlan in jo za vlogo Tonce proglasili za »igralko večera«. Predstava Češpe na figi pa je na istem festivalu prejela še nagrado za najboljšo predstavo v celoti.

Sicer pa je koledar nekaterih abonmajskih in izvenabonmajskih predstav komedije Češpe na figi zapolnjen že do aprila 2015, nova povpraševanja po predstavi pa prihajajo tako rekoč skoraj vsak dan. Tu so navedeni nekateri datumi predstav: 7. 12.

Veselje ob prejemu Matička za najboljšo igro na 53. Linhartovem srečanju v Postojni: Milena Colja, Bojana Furlan, Silvestra Grižnik-Kačič in Erna Trobec

2014 v Štorjah (za društvo upokojencev Sežana), 13. 12. 2014 v Dobrovi (abonmajska predstava), 19. 12. 2014 v Kosovelovem domu v Sežani (za sindikat prosvetnih delavcev), 16. 1. 2015 v Notranjih Goricah (abonmajska predstava), 23. 1. 2015 v Pirničah (abonmajska predstava), 8. 2. 2015 v Jamljah pri Doberdobu, 7. 3. 2015 na Otlici, 12. 4. 2015 v Šempetru-Vrtojbi ter 18. 4. 2015 v Selah – Zell-Pfarre v Avstriji (abonmajska predstava). Ob teh predstavah bodo naši gledališčniki 12. decembra letos gostovali še v kraju Sveti Duh pri Škofji Loki, kjer bodo za tamkajšnji gledališki abonma odigrali lansko uspešnico, komedijo Mira Gavrana Vse o ženskah v režiji Minu Kjuder in tako krepko presegli običajno število ponovitev (okrog trideset).

Na koncu naj še zapišemo, da se gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu že zdaj pripravlja na pomemben datum: dvajsetletnico svojega neprekinjenega delovanja. Ob tej pomembni obletnici, ki bo čez poldrugo leto, ne moremo mimo dejstva, da se društvo, kljub svoji izjemno aktivni in uspešni dejavnosti, tako rekoč dobesedno stiska v edinem nekaj kvadratnih metrov velikem prostoru bivše trgovine Prehrane, ki jo je pred leti občinska uprava odkupila za potrebe vasi. V tem

Ansambel KD Brce ob prejemu Matička na postojnskem festivalu

Zahvala ansambla ob koncu predstave Češpe na figi na festivalu XXII. Novačanovega gledališka srečanja v Trnovljah pri Celju

Bojani Furlan so na celjskem festivalu za vlogo Tonce podelili naziv »igralka večera«

prostoru potekajo bralne vaje in sestanki, sobico pa uporabljajo tudi za skladiščenje scenskih in tehničnih elementov in pripomočkov ter kot fundus za kostume in rekvizite. Res je, da je v teh (še zlasti za kulturo) težkih časih skoraj nemogoče govoriti o

mecenstvu, darežljivosti in podobnem, vendar so pri kulturnem društvu Brce prepričani, da bi se z iskrenim dialogom z novo občinsko upravo našla rešitev tudi za ta problem, ki postaja iz leta v leto vse bolj pereč.

Pravljичno obarvana nočna orientacija

V noči iz sobote, 15. 11., na nedeljo, 16. 11. 2014, se je na kromskem Krasu odvila že četrta KOTA (Kraška orientacijska taborniška akcija), ki jo je organizirala Četa ognjenega ruja Komen, voditeljica pa je bila načelnica Ivana Žigon. Letos so nadobudni taborniki odkrivali skrite koticke v okolici Brij pri Komnu, kjer jim je ponagajalo tudi vreme, saj je dež začel padati ravno v času njihovega odhoda.

Na kraj dogodka so tekmovalci oziroma GG-ji, stari od 11 do 14 let, prišli v poznih popoldanskih urah, do odhoda pa jih je čakalo še nekaj iger in seveda večerja, za katero je poskrbel Pavel Vrabec. Ob 21. uri je prva skupina že odšla na pot. Tokrat si pri orientaciji niso mogli nič pomagati z poznavanjem ozvezdij, saj jih v oblačnem vremenu pač ni bilo videti. Na progi, dolgi osem kilometrov, so morali poiskati osem kontrolnih točk, kjer so jih čakali starejši taborniki z različnimi nalogami, povezanimi s pravljičami. Vseh skupin je bilo devet, nobena izmed njih pa ni našla vseh točk, saj so se vsi predčasno predali in se premočeni vrnili v vaški dom, kjer so tudi spali. Zmagala je skupina zamejskih skavtinj iz Trsta z imenom Vidre, ki so odlično pometle

Letošnji našitek v pravljičnih barvah • Foto: Tina Tragin

s konkurenco iz Rodu Kraških j'rt.

Akcija se je za tekmovalce končala v nedeljo ob 9.30, takrat pa se je za grče oziroma starše naših tabornikov pohod šele začel. Pot jih je vodila iz Gorjanskega do Brij, kjer so obiskovali okoliška pokopališča iz prve svetovne vojne, na katerih jim je Jože Terčon podal zanimive zgodovinske informacije.

Pohod so zaključili na kraju naše KOTE 2014, torej v vaškem domu na Brjah, kjer so se še okrepčali in veselili, da so, za razliko od tekmovalcev, imeli sonce in lepo vreme, v popoldanskih urah odšli domov.

Kljub premočenosti vseh tekmovalcev, so GG-ji obljubili, da bodo na našo KOTO prišli tudi drugo leto, saj je to bila samo še ena zanimiva izkušnja, ki je zagotovo ne bojo pozabili. Grče pa seveda vsak pohod zaključijo z upanjem na čimprejšnje snidenje in odkrivanje skritih koticov našega Krasa.

Urša Terčon

Tekmovalci v zboru prejemajo napotke • Foto: Ingrid Tragin

Društvo Komenski kras 91, otvoritev razstave

V petek, 28. 11. 2014 ob 18. uri, je bil v prostorih knjižnice Komen za društvo Komenski Kras 91 še prav posebno svečan trenutek. V društvu smo dali obljubo, da bomo za občane in širšo javnost pripravili razstavo fotografij in dokumentarnega gradiva iz obdobja osamosvojitvenih dogodkov z območja Komenskega Krasa, in obljubo smo tudi izpolnili. Ko sem v prvi polovici leta gospe Mariji Umek, vodji Komenski knjižnice, predstavil našo idejo in željo po razstavi, jo je z velikim veseljem sprejela. Priznati moram, da me je ta njena navdušenost in želja, da razstavo pripravimo prav v prostorih knjižnice, presenetila. Ob določitvi termina razstave in pregledu gradiva, je v glavi že imela izdelan osnutek postavitve. Priznati moram, da je bila njena ideja o postavitvi fotografij in ostalega gradiva na otvoritvi razstave še boljša, kot sem pričakoval. To prepričanje so z mano delili tudi vsi, ki so se odzvali povabilu na otvoritev.

Otvoritve razstave se je udeležilo kar lepo število članov društva in drugih domačinov, ki so si z velikim zanimanjem ogledali razstavljene fotografije in ostalo gradivo. Na razstavi so fotogra-

Trenutek odprtve razstave

fije z mejnih prehodov Gorjansko in Klariči, fotografije z dveh vojaških karav, propagandni letaki, vojaški zemljevidi, zastave in zbirka knjig, ki opisujejo dogajanja v času osamosvojitvene vojne na Komenskem Krasu in tudi širše.

Ob tej priliki pa bi želel povabiti vse, ki imajo doma shranjeno kakršno koli gradivo, ki se nanaša na osamosvojitveno vojno na območju Komenskega Krasa, da nam ga posodijo le toliko, da bomo gradivo skopirali ali fotografirali ter ga tako ohranili in tudi na podobni razstavi pokazali širšemu krogu občanov.

Na koncu se kot predsednik Društva zahvaljujem vsem, ki so nam za razstavo odstopili fotografije in drugo gradivo. Še enkrat in še posebej gospe Mariji Umek, vodji knjižnice Komen, da je pripravila razstavo, ki nam je vsem v ponos. Smo prvo društvo na območju občine Komen, ki se je lotilo takega projekta, saj pred nami ni nihče pripravil razstave na to temo. V Društvu se bomo še naprej trudili, da pridobimo in ohranimo čimveč gradiva iz tega obdobja naše zgodovine.

Besedilo: Franko Zadnik

Foto: Polona Makovec

Najstarejšemu članu društva Eniju Dugulinu iz Gorjanskega smo ob tej priložnosti izročili darilo – fotografijo odstranjevanja ruševin karavle Gorjansko

Iz vaških skupnosti

Vsak dan je dan odprtih borjačev

Te vrstice so namenjene vsem tistim, ki vas zanima, kaj vse se je v Hruševici dogajalo v zadnjih treh mesecih. Tradicijo povezanosti Hruševljanov, ki so bili vedno pripravljeni pomagati drug drugemu, skupaj stopiti v težkih in veselih trenutkih, nadaljujemo danes vsi, ki se v vasi dobro počutimo.

Dnevni utrip v dopoldanskem času krojijo naše none in nonoti, ki pridno obdelujejo kraško zemljo in skrbijo, da ogenj v domačem ognjišču nikoli ne ugasne. Mir, ki vlada v vasi, zmoti živčav otrok, ki se vrnejo iz vrtca in šole. Mlajši otroci v popoldanskih urah neizmerno uživajo na igralih, slišita se njihov smeh in vrisk, mlade mamice pa izkoristijo ta čas za prijeten klepet. Vemo, da ženska podpira tri vogale v hiši, ampak v Hruševici ženske poleg treh vogalov podpiramo tudi $\frac{3}{4}$ družabnega življenja. Tudi tokrat so se ideje o skupnih druženjih porodile hruševljskim nevestam in avtohtoni Hruševljanki.

Tista znana "Siva pot vodi me, ..." nas je konec avgusta vodila na Gorenjsko. Pot med Novo Gorico in Bledom smo preživeli na vla-

ku, bilo nas je za poln vagon. V vožnji po železni cesti so najbolj uživali najmlajši, marsikateremu je bila to prva vožnja z vlakom. Na Bledu smo po jezeru veslali do otoka, kjer smo skupno pozvonili in vsak izmed nas je imel prav gotovo enako željo – čim

več takih druženj. Po napornem zvonjenju in utrudljivem veslanju smo si privoščili tradicionalno kremšnito in vožnjo v adrenalinskem parku. Polni lepih vtisov smo dokončali krožno pešpot okrog jezera in se z vlakom vrnili domov.

Načela, da druženja ni nikoli preveč, se v Hruševici dobro zavedamo. Že naslednjo nedeljo smo se z malico v nahrbtniku povzpeli na Snežnik. Tudi tokrat so se otroci izkazali in brez težav prehodili pot na Snežnik in nazaj.

Posledica deževnega vremena je bil obilen pridelek buč, ki so jih otroci pridno izrezovali in po svoji domišljiji oblikovali. Večer smo zaključili z okusnim pečenim kostanjem.

Kot se za vse vinorodne vasi spodobi, smo tudi mi praznik svetega Martina praznovali z zabijanjem sodov in okušanjem novega vina.

Veseli smo, da se v današnjem času, ko mnogi pozabljajo na prijatelje in sosede, v Hruševici še vedno znamo ustaviti, poklepetati in nasmejati.

Lepo je živeti v vasi, kjer je vsak dan – dan odprtih borjačev.

Besedilo: neveste iz Hruševice
Avtor Fotografij: Tomaž Bratina

Peto kobjeglavsko martinovanje

Tudi letos so se v društvu Kraški slavček odločili počastiti svetega Martina in so na tretji novembrski vikend organizirali že peto martinovanje. Tokratno dogajanje pa je preraslo vaše okvire in se razširilo na občinsko raven, saj je društvu pri pripravi prireditve priskočila na pomoč tudi Občina Komen. Na ocenjevanje vin so bili letos vabljeni tudi vinarji iz drugih vasi domače občine; odziv vinarjev, ki so prinesli vzorce vin na ocenjevanje strokovni komisiji, je bil dober. Komisija je namreč v ocenitev dobila 17 belih ter 26 rdečih vzorcev, skupaj torej 43 vzorcev mladih vin. Člani komisije so pohvalili vse vinarje, ki so dali svoja vina na ocenjevanje, upoštevaje okoliščine tega leta – z veliko padavinami v poletnih mesecih. Ocenili so, da so se vinarji zelo potrudili, ne le v vinogradu, temveč tudi v kleti.

Najbolje ocenjeni vinarji so za svoja vina na martinovanju prejeli priznanja. Dobro kapljico so seveda ponudili obiskovalcem, pred okušanjem pa je mlado vino blagoslovil domači župnik Anton Požar. Nekaj besed je obiskovalcem in vinarjem name-

nil župan Občine Komen Marko Bandelli. Vinarje pa je pohvalila tudi aktualna kraljica terana Katrin Štoka. Dogajanje ob svetem Martinu so popestrili člani zbora Cominum s sklopom kol, obiskovalci pa so se nasmejali dogodivščinam gasilca Pepija. Dobra volja se je nadaljevala še dolgo v noč, saj so za glasbo in razgibano dogajanje na plesišču skrbeli fantje iz skupine Ventilčki.

V kobjeglavskem društvu si želijo tudi v prihodnjih letih nadaljevati z organizacijo dogajanja ob praznovanju svetega Martina ter na ta način spodbujati razvoj vinarstva in promovirati domači kraj.

Besedilo: Tina Mržek
Foto: Ana Rojc

Kobjeglava: četrti pohod po Poti devetih kalov

V soboto, 18. oktobra 2014, smo v Kobjeglavi organizirali četrti voden pohod po Poti devetih kalov. S pohodom in potjo želimo spodbuditi ljudi k zavedanju pomena ohranjanja naravne in kulturne dediščine v kraju in na sploh. Pot devetih kalov je rezultat projekta, ki ga je pod okriljem LAS-a zgornje Vipavske doline in komenskega Krasa izpeljala Agrarna skupnost Kobjeglava ob pomoči Vaške skupnosti Kobjeglava-Tupelče in društva Kraški slavček.

Pohodnikom, prišlo jih je dobrih dvesto, je bilo vreme izredno naklonjeno. Med pohodom so izvedeli veliko o pomenu kalov in drugih vodnih virov za Kraševce v preteklosti ter zakaj zanje skrbijo in jih obnavljajo tudi danes. Zelo zanimiv je bil ogled Škratove doline, kjer so udeležence letošnjega pohoda prav zares presenetili škrtarje. Pri pastirski hiški so se otroci lahko preizkusili v eni izmed starih iger, s katerimi so si pastirji krajšali čas. Pri Čotnem kalu pa so pohodnike pričakali pravi pastirji, ki so napajali živino. Na poti so domačini pohodnike pričakali z različnimi priboljški, ob koncu pa z joto. Bilo je zanimivo in tako je dobri dve uri in pol dolg pohod hitro minil.

Vaščani vsako leto z veseljem opažamo, da je pot lepo zaživela – sami smo po njej popeljali že veliko organiziranih skupin, veliko pa je tudi pohodnikov iz različnih delov Slovenije, ki se na pot odpravijo sami.

Besedilo: Tina Mržek

Foto: Erika Rojc

Volčjegrajci na knjižnem sejmu v Ljubljani

Ena od novosti letošnjega 30. ljubljanskega knjižnega sejma je bil KulinArtfest, poseben prostor za predstavitve kuharskih knjig, z opremljenim pultom za prikaz kuhanja. Od 26. do 30. novembra se je na prizorišču KulinArtfesta zvrstilo 18 dogodkov, ki so jih oblikovale najvidnejše slovenske založbe, od založbe Rokus-Klett, ki je z dr. Janezom Bogatajem predstavila novo knjigo poetic, do Cankarjeve založbe iz Napotnikovo Orodjarno, Totalitete z Valentino in Luko Novakom, celjske Mohorjeve, Družine in drugih. V soboto, 29. novembra, so v Cankarjevem domu nastopili tudi Volčjegrajci, glavni pobudniki celotne zgodbe, predstavili projekt in, seveda, tudi nekatere kraške dobrote.

KulinArtfest, sejem kuharskih knjig in knjig s kulinarično vsebino, je nastal letos spomladi, na pobudo urednice Založništva tržaškega tiska Martine Kafol, društva Debela Griža in Kosovelove knjižnice, ob sodelovanju knjigotrštva Buča, z željo po druženju ob knjigah z okusom. V Mržkovi domačiji v Volčjem Gradu so svoje kuharske knjige razstavile vse založbe iz Slovenije, pa tudi slovenske založbe iz avstrijske Koroške in iz Furlanije-Juljske krajine. Dvodnevni program je obsegal številna srečanja, predstavitve knjig ter delavnice za otroke in odrasle.

Sedaj je projekt KulinArtfest bil predstavljen v Ljubljani ob do-

godku z naslovom Od Marine repe do biodinamičnega terana. Dr. Romana Marinšek Logar je prisotnim prikazala recept repe, tako kot se ga je naučila od sovaščanke Mare Štolfa ter s pomočjo fotografij razložila proces kisanja repe v tropinah. Ob tem je tudi spekla posebno „volčjegrajsko“ pogačo. Sergij Stancich z biodinamične kmetije Pri Kamnarjevih pa je spregovoril o svojem teranu, ki je pridobil certifikat Demeter. Na kratko je predstavil biodinamično kmetovanje, to je način obdelovanja zemlje in gojenja rastlin ob upoštevanju premikanja planetov, s pomočjo posebnih preparatov in zeliščnih čajev. Predstavitvi je seveda sledila pokušina repe tropinke, pogače in terana.

Uspešen projekt KulinArtfesta se bo v Volčjem Gradu nadaljeval tudi prihodnje leto, in sicer v soboto, 19. julija 2015. Tudi za drugo izvedbo se organizatorji že dogovarjajo z založniki in številnimi drugimi partnerji, da bi tudi ta prireditev prispevala h kulturnemu in turističnemu razvoju Komenskega Krasa.

Martina Kafol

Teden otroka je zaznamoval bibliobus

Ne vem, če vsi veste, da imamo v komenski občini tudi potujočo knjižnico. Ja, ni čisto naša, malce si jo sposodimo v Lavričevi knjižnici v Ajdovščini! Tako se kolegi knjižničarji zapeljejo do Lisjakov in Kodretov in bralcem iz teh krajev tako rekoč pripeljejo knjigo na dom.

Letos smo se v Kosovelovi knjižnici Sežana odločili, da otrokom OŠ Komen, njene podružnice v Štanjelu in obeh vrtcev podarimo doživetje knjižnice na kolesih. Tako se je bibliobus ustavil na treh novih postajališčih, vsaj za tisti dan. Najprej so si zanimiv poslikan tovornjak ogledali otroci v Štanjelu, kasneje pred šolo v Komnu, na koncu pa še bralci komenske knjižnice, saj se bilo zadnje postajališče pred kulturnim domom. Ne sodelavcem iz Ajdovščine ne nam ni bilo žal za preživet dan, saj je bilo navdušenje otrok (posebej tistih mlajših) veliko. Seveda so jih zanimale najbolj čudne stvari: koliko ton lahko pelje, se vam kdaj zvrne kakšna knjiga, kako pa gredo invalidi gor, ali bo to sedaj naša potujoča knjižnica ... Zadovoljni pa so bili tudi odrasli obiskovalci, saj so nekateri med njimi prvič obiskali tako knjižnico.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv komenske knjižnice

»Rabuta« v knjižnici

Komenska knjižnica res ni najbolj moderna, največja, najbolj opremljena, je pa, vsaj za nas, najlepša! In ker zaposlenim ni vseeno, kakšni so prostori, v katerih delamo, smo se odločili, da jih polepšamo sami, preden vanje namestimo nekaj metrov novih polic. Seveda smo na to dobili različne komentarje: 'Kako pridni ste, zelo lepo, pohvalno' in podobne, kot tudi take: 'Saj ste neumni!' No, mogoče smo malo res! Pa nič zato, veseli nas, da smo s svojim prostovoljnim delom pripomogli k urejenosti javnega prostora. Zavedamo se, da je to trenutno (in verjetno bo še dolgo tako!) edini prostor, kjer bo knjižnica doma. Knjižnica pa niso samo knjige, ki nemo čakajo na bralce, knjižnica so ljudje!

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv komenske knjižnice

Bralni palček je zopet na delu

Tudi letos se je v knjižnici med zabojčki in knjižnimi policami potikal droben možicelj – Bralni palček, ki je med številnimi slovenskimi in tujimi slikanicami izbral nekaj zelo lepih in jih predlagal v branje predšolskim otrokom. Na uvodnem srečanju otrok, ki bodo naslednje šolsko leto prestopili šolski prag je, vsem razložil, kako si bodo zaslužili svoje prvo bralno priznanje. Da jim je približal svet pravljic, je v pomoč poklical eno od mamic, ki rada sodeluje s knjižnico, gospo Marjo Filipčič Mulič, ki je otrokom povedala zgodbo o sobivanju in prijateljstvu. Ta isti možicelj pa je odšel tudi do Sežanskih otrok v vrtec in Kosovelovo knjižnico, kjer je skupaj z gojenci Glasbene šole Komen za otroke pripravil glasbeno pravljico. Otroci so mu obljubili, da bodo pridno brali in pripovedovali zgodbe ter se tako naučili samostojnosti, bogatili besedni zaklad in vzljubili branje.

ROBOT VROČEKRUVNI

Verjamem, da odraslim beseda vročerkvni vzbuja bolj negativne občutke. Vendar ni vedno vse tako, kot je videti v prvem trenutku! V pravljici, ki ji je gospa Darka Jančar dala naslov Kako je robot vročerkvni postal reševalni bot, je vročerkvnost glavnega junaka odvisna od lastnika te vsemogočne igrarice, ki ga je silil v to, da je počel grde in slabe stvari. Na prvi pravljичni urici smo otrokom predstavili, kako nastane slikanica, pojme avtor, ilustrator, tiskarna, ... najbolj pa so uživali v zgodbi sami, ki ima zelo lepo sporočilo: Ne počnite stvari, v katere vas silijo drugi, če vam to ni všeč! Slikanico, ki si jo lahko tudi izposodite, so ilustrirali otroci iz skupine Sončki 2013/14.

POSLUŠALI SO JIH BABICE IN DEDKI

Danes, ko imajo otroci na voljo čudovite slikanice vseh vrst, si težko predstavljajo, da so v preteklosti, njihove prababice, dedki in babice, pravljice zgolj poslušali. Verjetno se starejši spomnite, kako lepi so bili večeri, ko ste se usedli h noni, nonotu in ju prosili, naj vam pove tisto o Mičkini noni, kako že gre?

,' En bot je b'la ena mičkena, mičkina, mičkina nona. In tista mičkina, mičkina, mičkina nona je mela ano mičkino, mičkini, mičkino hiško, ki je imela ena mičkina, mičkina, mičkina vratca in...'

Na letošnji praznični pravljici, na kateri se je v dvorani kulturnega doma zbralo toliko otrok, da bi se težko stisnili v prostorih knjižnice, smo obudili spomin na pravčce, ki so jih poslušali dedki in babice. Otroci Pravljičnega krožka so namreč v šolskem letu 2013/14 pod mentorstvom učiteljice Marije Saksida zbirali pravljice, pesmice in druge krajše pripovedi, ki so jim jih povedali starejši. Zbrani material so ilustrirali in celota je dobila podobo skoraj 30 strani debele knjigice. Da pa bi tudi drugi izvedeli, kako pomembno delo so opravili, saj so zbrali in popisali nekaj, kar bi sicer lahko šlo v pozabo, smo se odločili, da njihov

trud predstavimo. Tako so Leon Fakin Udovcic, Nika Frančeškin, Maks Jazbec, Vesna Makovec, Taja Masten, Ajda Semolič in Alan Štrekelj skupaj z učiteljico povedali tisto o Bouhi debeli, pa zgodbo o Peteršiljčku in druge. Ob pomoči senčnih lutk pa smo si predstavljali, kakšna je bila tista mičkina nona. Zelo smo bili veseli komentarja iz občinstva, ko nas je gospa, ki je tudi sama pripovedovala pravljice svojim vnukom, pohvalila in povedala, kako zadovoljna je, da zgodbe iz njenih časov ne bodo šle v pozabo.

Rožančeva nagrada 2014

Vsako leto se septembra spominjamo smrti pisatelja Marjana Rožanca, ki je del svojega življenja preživel v Volčjem Gradu. Prav tam vsako leto člani Sklada Marjana Rožanca s polaganjem venca obudijo spomin nanj. Srečanje pa nadaljujemo v knjižnici, kjer že vrsto let na pobudo gospe Mance Košir gostimo vsakoletne nominirance. Letos smo imeli res imenitne goste: Matjaž Lunaček (Telovadci nad prepadom), Boštjan Narat (Partija), Miha Pintarič (Na poti v črno luknjo) in Marcel Štefančič, jr., ki je bil za zbirko Kdor prej umre, bo dlje mrtev tudi nagrajen.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv komenske knjižnice

Dobitnik nagrade Marjana Rožanca
za najboljšo esejistično zbirko za leto 2014
MARCEL ŠTEFANČIČ, JR.

Čestitamo!

Podjetno

Punčke iz sivke so moja strast in veselje

Bliža se čas obdarovanj in marsikdo razmišlja, s kakšnim darilom bi presenetili svoje najbližje. Ena od idej so tudi punčke iz sivke, ki jih izdeluje Tadeja Rodman iz Komna. Zanimalo nas je, kako je prišla do te zamisli in kako jih izdeluje.

Kako ste pričeli z izdelovanjem punčk iz sivke? Od kod ideja?

Ko sem leta 2007 ostala brez dela, sem najprej zase in za darila prijateljem ter sorodnikom iz ostankov blaga, ki sem ga imela doma, pričela s šivanjem punčk. Nad idejo je bila navdušena ena prijateljica in me je prosila, če lahko napolnim nekaj punčk s sivko s njenega vrta. S končnim izdelkom sva bili zelo zadovoljni. Punčke so bile zelo luškane in so tudi opojno zadišale. Podarjene punčke so sorodnike in prijatelje tako navdušile, da sem dobila prva naročila. Tako sem se odločila, da bom začela prodajati in bi imela dodaten vir dohodka, ki bi mi ob moji brezposelnosti še kako prišel prav.

Z možem sva razširila dejavnost in tako sem pričela s prodajo punčk tudi v okoliških cvetličarnah in trgovinah.

Koliko časa potrebujete za izdelavo ene punčke?

Sprva mi je delo šlo počasi od rok, saj sem za deset do petnajst punčk porabila približno štirinajst dni. Sedaj sem si delo poenostavila, punčke sedaj izdelujem po posameznih fazah oziroma postopkih – najprej spodnji del, nato zgornji, glavica, laski itd. ... in tako mi gre sedaj delo hitreje od rok.

Kakšne materiale uporabljate? Ali sivko sami pridelujete?

Punčke so sešite iz naravnih materialov, kot sta bombaž in lan, za laske uporabim volno, edino za oči uporabim perlice. Punčke polnim s sivko (lavando) s svojega vrta, nekaj mi jo podarijo

prijateljice in sosede, nekaj pa jo kupim z naših kraških nasadov – pri gospodu Milku Noviču in gospe Tanji Arandjelovič. Želim, da bi bili izdelki naravni, zato se trudim, da bi bilo tudi moje ročno delo čimbolj naravi prijazno.

Na kakšen način tržite svoje izdelke?

Punčke prodajam na različnih sejmi, festivalih, dogodkih ter po različnih cvetličarnah na Primorskem. Ne uporabljam nobenih oglaševalskih tehnik, saj veliko punčk ne bi mogla izdelati – gre za ročno delo. Mi je pa všeč, ko grede pohvale iz ust do ust in tako tudi prejemam nova naročila. Dandanes pa je pri oglaševanju pomemben tudi internet – veliko ljudi je na socialnih omrežjih, kot je Facebook, in tudi tam objavljam različne slike punčk. Kupci, ki si želijo, me poiščejo.

Za kakšne priložnosti lahko uporabimo punčke iz sivke? Mogoče kot darilo, dekoracijo ...

Punčke s sivko so ročno delo, primerno za različna darila ob rojstnih dnevih, obletnicah, krstih, obhajilih, izdelujem tudi poročne pare (punčka in fantek v poročnih oblekah). Kupcem izdelam punčke z napisom po njihovih željah: npr. 'Mojca, vse naj naj!', 'Ti si moj sonček', 'Nikoli več 40' in podobne šaljive napise in tako postanejo punčke še bolj osebno in edinstveno darilo. Izdelala sem tudi 'metalske punčke' za metal festival, ki so bile nekaj posebnega.

Primerne so za dekoracijo, lahko pa so idealen spominek, saj imajo nekatere napise, kot sta „Slovenija“, „Pupa s Krasa“, ...

Izdelujete še kakšne druge podobne izdelke?

Imam mnogo idej, vendar so punčke moja strast in moje veliko veselje. Ko jih izdelujem, jih izdelujem s srcem.

Vam pri tem kdo pomaga? Družinski člani, prijatelji, ...?

Seveda. Če imam večje naročilo, prosim svojo taščo Majdo, da

priskoči na pomoč in mi sešije spodnje dele oziroma tako imenovane „oblekice“, hčerke Manca in Špela pa mi pišejo napise na „plohce“, saj imata zelo lepi pisavi. Poleg tega, da mi pomagajo, so zelo kritične in dajo marsikdaj upoštevanja vredno pripombo. Ker želim, da so izdelki lični in da nosijo moj pečat, je vse ostalo delo v mojih rokah.

Bliža se božično-novoletni čas. Pripravljate kakšne posebnosti?

Ravno pred nekaj dnevi sem se spomnila, da bi lahko svoje „pupe“ za ta čas okrasila s kapicami in šali. Moram reči, da sem nad idejo navdušena in po prvih pohvalah so očitno všeč tudi kupcem. Seveda punčke vedno prilagajam letnemu času in praznikom, zato so trenutno tudi praznično obarvane.

Kako se s svojo dejavnostjo vidite v prihodnosti?

Pri izdelovanju punčk zelo uživam in mi je to – kot sem že povedala – v veliko veselje.

Zato jih bom izdelovala, dokler bo po njih povpraševanje in bom v izdelovanju uživala.

Intervjuвала:
Mojca Železnik Buda

35 let ustvarjanja in povezovanja

V duhu ustvarjalnosti in promocije drobnega gospodarstva je potekalo praznovanje 35. obletnice sežanske zbornice, ki je v Kosovelovem domu v Sežani ob tej priložnosti s svojimi člani pripravila modni spektakel. Na modni reviji so manekenke modne agencije Iryna model management pod vodstvom Iryne Osypenko predstavile modne kreacije, spodnje perilo, pižame, nogavice, materiale za zavese, očala ter kozmetične storitve članov OOZ Sežana in drugih sodelujočih podjetij. Posebne predstavitve modnih pričesk so pripravili frizerski saloni in fitness center. Na modni reviji so sodelovali: Mavrica zaves Nataša Ravbar s.p., Atelje Tjaša Tjaša Škapin s.p., Pika d.o.o., Manufaktura Sežana, Extreme Intimo Nataša Gerželj s.p., Frizerski salon J.M.B. Branka Fragiacomio s.p., Frizerski salon Studio 3 Kristina Bomeštar s.p., Frizerstvo Petra Petra Jazbec s.p., Frizerstvo Patricija Jelen s.p., Frizerstvo Lipičar Bernetič Mojca s.p., Fitnes Planet Bojan Pirjevec s.p., Estetsko-medicinski center Lara Boris Devčič s.p., Optika

Tom Tom Mohoričič s.p.. Modno revijo so fotografsko zabeležili fotografi, študenti Višje strokovne šole iz Sežane.

Uvod v prireditev je potekal ob ogledu filma. Od obrti do ustvarjalnosti, ki ga je OOZ Sežana pripravila v sodelovanju z avtorjem Simonom Kastelicem. Avtor je dejavnosti in opravljanje poklicev posnel na terenu pri članih OOZ Sežana. V filmu so sodelovali tudi otroci, ki z zanimanjem opazujejo delo posameznega mojstra in v posamezni dejavnosti. Obenem pa odigrajo vlogo na odru. S filmom želi obrtno-podjetniška zbornica tudi najmlajšim predstaviti obrtniške dejavnosti in poklice in ga bo predvajala tudi osnovnošolcem.

Zbornica je v drugem delu prireditve podelila 35 jubilejnih priznanj članom, ki beležijo 10, 20, 30 in več let obrti. Poleg priznanja za 30-letni jubilej je zbornica Mizarstvu Bolčič podelila posebno priznanje za 80 let družinske tradicije mizarstva. Posebna priznanja za kakovost izdelkov in storitev ter inovatorske

dosežke so prejeli: Kamnoseštvo Bele Simon Bele s.p. iz Koprive, Mesnica in trgovina Tošč Andrej Švagelj s.p. iz Štanjela, DRM d.o.o. iz Sežane, Gostinstvo in turizem Grahor Robert s.p. iz Dan pri Sežani, Zega d.o.o. iz Gorjanskega, Železnik transporti Dejan Železnik s.p. iz Kozine in Femont Saša Pavlin iz Komna. Častno priznanje za dobro medsebojno sodelovanje je zbornica podelila Obrtniški komori Istrske županije. Posebni priznanji za uspeh na mednarodnem tekmovanju v poklicnih spretnostih pa sta prejela Leon Mahnič iz Vogelj in njegov mentor Jernej Bortolato. Prireditve ob 35. obletnici OOO Sežana sta se udeležila tudi direktor OZZ Danijel Lamperger in podpredsednik UO OZZ Ivan Meh, ki je člane tudi nagovoril in izročil priznanja OZZ: bronasti ključ je prejel Radovan Glumac, srebrni ključ je šel v roke Milana Škapina. OOO Sežana oziroma njen predsednik Jernej Bortolato pa je ob jubileju zbornice prejel pečat OZZ. V avli Kosovelovega doma je teden dni na ogled manjša razstava članov OOO Sežana, zbornica pa je izkoristila še priložnost za promocijo spletne kataloga ponudnikov, članov OOO Sežana, ki ga je vzpostavila v letošnjem letu.

Prireditve so se udeležili številni vabljeni gosti. Dvorano pa je napolnilo čez 450 obiskovalcev, med njimi je bilo okrog 200 članov zbornice.

Zapisala: Marija Rogan Šik
Fotografije: Egidij Rodica, Tomaž Povodnik,
Višja strokovna šola Sežana

Prejemniki jubilejnih priznanj iz Občine Komen

Za 20 let opravljanja dejavnosti so priznanje prejeli:

- Montaža Zavaddal Matjaž s.p. »MONT«, Klanec pri Komnu
- Gradbeništvo Ivan Rojc s.p., Kobjeglava

Priznanje za kakovost izdelkov, storitev in inovatorske dosežke so iz Občine Komen prejeli:

Mesnica in trgovina Tošč Andrej Švagelj iz Štanjela. Družina Švagelj, po domače »Toščevi« iz Kobdila, se že šesto generacijo ukvarja z mesarsko obrtjo. Začel je že Andrejev pra pra pra nono Andrej Shvagel, rojen leta 1824. Kasneje sta mesarsko dejavnost nadaljevala še pranono Ivan Švagelj in nono Dragomir, ki je solil sveža stegna, sušil pršute ter jih izvažal na Dunaj in v Trst. Desetletja zvest svojemu poklicu je na roke zrezal na stotine pršutov ter s tem ohranjal tradicijo, promoviral Kraški pršut in vzgajal mlajše generacije. Njegovo podjetniško tradicijo je nadaljeval sin Ivan, ki je dejavnost mesnice prepustil leta 2010 sinu Andreju. Kmalu zatem se je Andrej lotil prenove in širitve mesnice in trgovine. Poleg ponudbe v mesnici Toščevih v trgovini ponujajo vse vrste živil, pijače ter vse potrebno za kolone. V mesnici najdete bogato ponudbo svežega mesa vseh vrst (govejega, svinjskega, perutnine). Meso dobavljajo iz okoliških kmetij in od slovenskih rejcev, s katerimi sodelujejo že dolga leta in imajo dobre izkušnje. Ponudba zajema sveže domače meso, na željo stranke zorjeno meso, pripravijo vam pa tudi vse za piknik. Toščevi se ponašajo tudi z znakom Ročno rezan pršut, ki ga je v lanskem letu zaščitila sežanska zbornica. Družino Tošč tako uvrščamo med pionirje proizvajalcev Kraškega pršuta.

Podjetje Zega d.o.o. iz Gorjanskega – priznanje prevzame David Zega

Zgodba podjetja Zega d.o.o. sega v daljna sedemdeseta leta. Za pomembno leto v razvoju podjetja štejejo leto 1985, ko so pridobili naziv pooblaščenega serviserja in prodajalca vozil Alfa Romeo. Na podlagi potreb in ugleda blagovne znamke je leta 1990 zrasel sodoben objekt, kjer se danes nahajajo delavnica, pralnica, salon in bife. Trenutno je v podjetju zaposlenih sedem oseb. Oče Marjan je dejavnost leta 2009 predal sinovoma Davidu in Ervinu, ki s trdim delom in z vztrajnostjo nadaljujeta njegovo delo. David je leta 2004 opravil mojstrski izpit za avtomehnika. Poleg trgovine in servisa vozil Alfa Romeo opravljajo tudi kleparska in ličarska dela ter vulkanizerske storitve. V letu 2005 so začeli opravljati tudi zavarovalniške posle. David je vsestransko aktiven, največ svojega prostega časa nameni Klubu lastnikov in ljubiteljev vozil Alfa Romeo, katerega predsednik je že od leta 1998. Klub Kraški gadje se je leta 2012 vpisal v Guinnessovo knjigo rekordov z največjo karavano vozil Alfa Romeo, ki je štela 526 vozil. David Zega je tudi član – poslanec skupščine in član Upravnega odbora v sežanski zbornici.

FEMONT Saša Pavlin iz Komna

Saša Pavlin se lahko pohvali z bogato izobraževalno potjo in poklicno kariero. Izobraževal se je kot splošni ključavničar, nadaljeval šolanje za strojnega tehnika. Poklicna in izobraževalna pot ga je preko voznika tovornega vozila, trgovca in trgovinsko-živilskega poslovođje pripeljala do umetnosti. Leta 1999 je začel z restavriranjem lesenega pohištva. Ker pa se je pokazala potreba po izdelavi kovinskih delov, ki se jih na tržišču ni dobilo, se je začel ukvarjati z umetnostnim kovaštvom. Leta 2006 si je pridobil pozitivno mnenje domače in umetnostne obrti za svoje ročno izdelane kovaške izdelke. Želja in potreba po znanju je rasla in leta 2013 je na rednem študiju diplomiral na Višji strokovni šoli za fotografijo in oblikovanje materiala v Sežani ter si ob delu samostojnega podjetnika pridobil diplomu inženirja oblikovanja, smer kovina in polimeri. Ves čas si Saša prizadeva za ohranjanje tehnične kulturne dediščine iz kovin na Krasu in širše. Za svoje izdelke je bil več let zaporedoma nagrajen s priznanjem Kropa na prazniku kovačev v Kropi, poimenovanem Kovaški šmarn. Saša je aktiven v različnih projektih v Občini Komen in Sežana. Omeniti velja tudi njegovo sodelovanje v Razvojnem društvu Pliskovica, sodeluje pa tudi z raznimi društvoma doma in zamejstvu, z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Nova Gorica in v sežanski zbornici, kjer je več let poslanec skupščine in aktiven član zbornice.

Čestitke vsem nagrajencem in srečno na njihovi poslovni poti.

Kmetovalci Krasa in Brkinov v Gornji Radgoni 2014

Kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni AGRA šteje letos 52 let in v okviru te prireditve je organizirano ocenjevanje mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov, sadnih sokov, medu in ocenjevanje vin z mednarodno udeležbo. Ocenjevanje vin je letos slavilo štirideseto obletnico. Osnova sejma je prikaz kmetijstva v celoti, od strojev, repromateriala, pridelovalcev in proizvajalcev, kmetijskega šolstva pa do strokovnih srečanj in najrazličnejših predavanj. Kmetijski sejem je del Pomurskega sejma, ki tudi izbere slovensko vinsko kraljico. Kmetovalci našega območja radi obiščejo ta sejem in še bolj razveseljuje, da naše kmetije zelo uspešno sodelujejo na ocenjevanjih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Ekološka kmetija Božeglav, Milivoj Božeglav iz Štorij je na mednarodnem ocenjevanju mleka in mlečnih izdelkov zaslužila **dve veliki zlati medalji** za probiotični jogurt naravni in za bio maslo.

Nagrajeni kraški vinogradniki v gornji Radgoni in

Kraški šampioni v Gornji Radgoni s slovensko vinsko kraljico Špelo Štokelj iz Planine

Kraški vinarji se že dolga leta v velikem številu udeležijo ocenjevanja vin in tako je bilo tudi letos. Med letos 492 zbranimi vini od 172 vinarjev so se Kraševci odrezali kar s 13 zlatimi medaljami in z 31 srebrnimi medaljami. Imamo kar tri šampione. Šampion za vino teran PTP-izbrani, letnik 2013 je **Dimitrij Macarol** iz Križa.

Šampion za suho rdeče vino, **mlajše od treh let**, je **Colja Vino** iz Coljave z rdečo zvrstjo QV letnik 2011.

Šampion za suho rdeče vino, **starejše od treh let**, je **Borislav Lisjak** iz Dutovelj z vinom Sara zvrst 2005 z oceno 91,33.

S tem vinom je **Borislav Lisjak postal ponovno tudi Prvak kraške vinske turistične ceste**.

Na sejmu sta se je aktivno predstavili tudi Društvo proizvajalcev kraškega brinjevca in Društvo proizvajalcev brkinskega slivovca. Kmetovalci s Krasa in Brkinov so si že tradicionalno organizirano ogledali kmetijski sejem.

Kar se da sončno trgateg, čestitke vsem sodelujočim, še posebej vsem nagrajencem.

Majda Brdnik, KGZ Nova Gorica, KSS Sežana

Spletni pregledovalnik ZGS

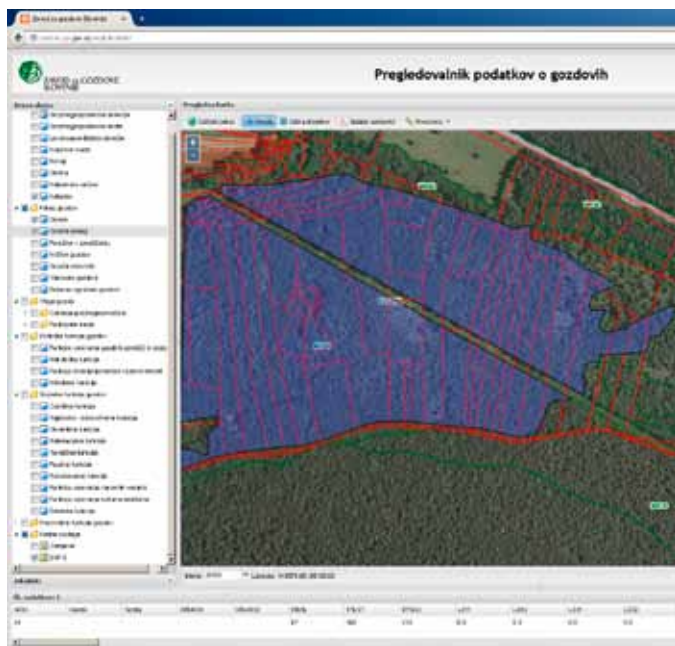
Hiter razvoj in stopnja razvitosti informacijske tehnologije danes omogoča in celo narekuje uporabo računalnika kot pripomočka v gozdarstvu. Vešči uporabniki osebnih računalnikov na svetovnem spletu pogosto obiščejo strani, kot so Najdi.si Zemljevid (<http://zemljevid.najdi.si/>), Atlas okolja ARSO (<http://gis.arso.gov.si/atlasokolja>) ali Javni pregledovalnik grafičnih podatkov MKGP-RKG (<http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer>).

Na teh spletnih mestih poiščejo bodisi samo npr. pot do kupca njihovih drv oziroma podatek, ali njihova gozdna parcela leži v območju Natura2000. S skupnim imenom te spletne strani poimenujemo spletni pregledovalniki, ker na najpreprostejši način omogočajo vpogled v občinske in državne prostorske podatke. Razmeroma bogato izbiro spletnih pregledovalnikov prostorskih podatkov v naši državi je pred kratkim dopolnil Pregledovalnik podatkov o gozdovih (<http://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>).

Pod idejno zasnovo Zavoda za gozdove Slovenije je nastal v okviru projekta SylvaMED. Za delo s pregledovalnikom so potrebni samo računalnik, brskalnik (priporočamo uporabo brskalnika Mozilla Firefox) in internetna povezava, brez namestitve dodatne programske opreme. V želji, da bi spletni pregledovalnik resnično zaživel tudi v uporabi, ga bomo stalno dopolnjevali.

Pregledovalnik poleg prostorskih podatkov ponuja tudi načrte za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uporabnik lahko na domačem osebnem računalniku z izbiro ustrezne prostorske enote odpre gozdnogospodarske načrte gozdnogospodarskih območij in enot, lovskoupravljaljske načrte ter gojitvene načrte. V teh dokumentih si uporabnik lahko pogleda, kakšne so smernice za upravljanje tudi z njegovimi gozdovi.

Pregledovalnik podatkov o gozdovih, za razliko od ostalih, nudi

izbiro kar med osmimi sloji za iskanje objektov v prostor, lahko pa vnesemo tudi Gauss-Kruegerjevo koordinato. Uporabnik lahko nato vklopi prikaz kartografske podlage oziroma DOF (letalskega posnetka) in enega ali več slojev iz kataloga prostorskih

podatkov ZGS. Za določen objekt lahko s pomočjo orodja »izbira objekta« prikliče tudi podatke o gozdu na območju izbranega odseka oziroma sestoja: od lesne zaloge in prirastka do drevesne sestave.

V sloju krčitve gozdov so prikazane površine, ki jih je ZGS na pobudo lastnikov s krčitveno odločbo dovolil izkrčiti v kmetijske namene. Sloj zemljišča v zaraščanju bo še posebej zanimal lastnike kmetijskih površin, saj prikazuje zemljišča, ki se zaraščajo in bodo v naslednjem obdobju določena kot gozd oziroma kot drugo gozdno zemljišče. Lastnike Kraškega gozdnogospodarskega območja bo še posebej zanimal sloj požarno ogroženih gozdov.

Posebno skupino prostorskih slojev tvorijo funkcije gozda, ki si jih lahko ogledamo kot združen sloj oziroma ločeno na ekološke, socialne in proizvodne funkcijske sloje.

Ohranjeni slovenski gozdovi so rezultat stoletnega skrbno načrtovanega dela v gozdarstvu in lovstvu. Po obsežni naravni ujmi, ki jih je v začetku februarja prizadela, se bolj kot kdaj prej zavedamo pomena gozdov kot dela našega naravnega okolja in kot pomembnega gospodarskega vira v Sloveniji.

Pri odpravi posledic žledoloma stopajo v ospredje pomen sodelovanja, povezovanja in koordinacije aktivnosti pri sanaciji gozdov in zmanjševanju gospodarske škode. Prepričani smo, da bo Pregledovalnik podatkov o gozdovih v pomoč tudi pri tem.

Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana

Kar burja prinese

Za razigrano in ustvarjalno otroštvo

Teden otroka je program Zveze prijateljev mladine Slovenije, ki temelji na obeleževanju Svetovnega dneva otroka, ki ga je leta 1956 priznala Generalna skupščina Združenih narodov.

V letošnjem oktobru smo lokalna društva Zveze prijateljev mladine Slovenije posvečala posebno pozornost igri in vsem tistim dejavnostim, ki jih otroci sami izberejo, v njih z veseljem sodelujejo ter so neprecenljive pri razvoju otrokovih socialnih, intelektualnih in spoznavnih veščin.

Otroštvo je zanimivo tudi zaradi nenehnega raziskovanja in preizkušanja lastnih sposobnosti. Otroci napredujejo, se učijo in razvijajo svoje zmožnosti, ne da bi kdorkoli ob tem pričakoval rezultate, kakor je to pri šolskem učenju, zato so zanje izjemnega pomena tako vodene prostočasne dejavnosti kot neformalna otroška druženja in otroške igre.

Otroci morajo imeti svoj prosti čas, v katerem lahko raziskujejo in preizkušajo svoje sposobnosti. Na ta način odkrivajo in spoznajo, kaj je tisto, kar jih zares veseli. Tako se kasneje lažje odločajo za vrsto izobraževanja in poklicno pot, ki ji želijo slediti.

Odrasli ne smemo pozabiti na njihovo pravico do igre in prostega časa in si moramo na vseh nivojih družbenega življenja prizadevati za zagotavljanje ustreznih in enakih možnosti za kulturno, umetniško, razvedrilno in prostočasno udejstvovanje otrok.

Letošnja tema »za razigrano in ustvarjalno otroštvo« je bila na Medobčinskem društvu prijateljev mladine Sežana povod pro-

jektu, v katerem so imeli glavno besedo tisti otroci, ki med šolskim letom obiskujejo številne interesne dejavnosti in pri tem ustvarijo nepozabne mojstrovine, se ob tem veliko naučijo, družijo z vrstniki in se zabavajo. Med njimi so talenti, ki blestijo na velikih področjih, in tudi tisti, ki niso ravno povsod uspešni. Nekateri imajo zaradi slabšega učnega uspeha tudi slabšo samopodobo, a so lahko ustvarjalni, blestijo in se izkažejo morda v likovnem snovanju, glasbi, gledališču, plesu, napovedovanju ipd.,

kar je zanje izjemnega pomena in jim da krila, da se lažje spopadajo s tistimi področji, kjer potrošijo veliko več časa in truda za manjše rezultate. V okviru obšolskih dejavnosti nastajajo pod mentorstvom šolskih pedagogov številne kulturno-umetniške predstave z najrazličnejšimi vsebinami, v katerih otroci pokažejo svoje skrite talente, sposobnosti in strnejo vsa svoja znanja v bogat program, največkrat namenjen internim šolskim proslavam. Premiere teh šolskih prireditev običajno spremlja bučen aplavz navdušenega občinstva, a velikokrat ostaja le pri enem nastopu pred sošolci, učitelji in morda starši. Eden od velikih ciljev in hkrati čudovito darilo mladim igralcem, glasbenikom, pevcem ali plesalcem za njihovo ustvarjalnost je gotovo gostovanje, nastop pred širšim občinstvom. Zato smo v sodelovanju z osnovnimi šolami organizirali medšolsko izmenjavo, pri čemer so izbrane skupine iz vsake osnovne šole nastopile na šolah sosednjih občin. Osnovna šola Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje se je predstavila z gledališkima predstavama Živalske novice in z

Zvezdico Zaspanko pod mentorstvom Tjaše Race in Ivijane Rožac ter s šolskim pevskim zborom z zborovodjema Anito Penko Maslo in Fanči Klobučar – z nastopi v osnovnih šolah Tomaj, Dutovlje, Štanjel in Komen. Osnovna šola Srečka Kosovela Sežana je s pevci otroškega zbora pod vodstvom Uroša Ceja obiskala otroke v Vremah in Divači.

Gledališka skupina iz osnovne šole Dr. Bogomirja Magajne Divača pod vodstvom Taje Tavčar, Anje Abram in Lidije Uršič je otrokom v Sežani in Lokvi vrnila obisk z gledališko predstavo Matilda. Učenci Osnovne šole Dutovlje pa so se v Hrpeljah in Senožečah predstavili z gledališko skupino Pod medvedovim dežnikom, pod vodstvom mentorice Tanje Planinšček, in s kvintetom harmonikarjev, ki jih je vodil Ljubo Vasič.

Otroci so polni talentov, če so jim nudene priložnosti, da jih razvijajo in krepijo.

Ana Pangos,

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

Dobri škrat v tednu otroka

V petek, 10. 10. 2014, smo v sodelovanju s Socialno-varstvenim zavodom Dutovlje, dislocirano enoto Sežana in Knjižnico Srečka Kosovela Sežana izvedli ustvarjalno in kulturno slovesnost ob zaključku projekta Dobri škrat, ki je nastal na pobudo SVZ Dutovlje, DE Sežana. Ob idejni zasnovi Urške Sorta Kovač in pod mentorstvom Vasja Drajne so otroci iz osnovnih šol Sežana, Štanjel in Dutovlje ter stanovalci SVZ Dutovlje in varovanci VDC Koper z dislociranimi enotami izdelali 100 lesenih škratov. Nameni projekta so bili druženje, ustvarjanje med generacijami in izdelava ter darovanje lesenih škratov za prostovoljne prispevke za priložnosti otrok s posebnimi potrebami, ki jih organizira Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana. Višina zbranih sredstev, 915,83 EUR, je ganila vse navzoče. Med nestrpnim čakanjem in preštevanjem smo se zabavali na ustvarjalnih delavnicah in prisluhnili kulturnemu programu. Bibliobus, ki je na povabilo knjižnice za obiskovalce odprl svoja vrata, je bil ves čas poln radovednih ljubiteljev knjige. Z dogajanjem smo zaključili ob 17. uri, ko se je ob MEDNARODNEM DNEVU DUŠEVNEGA ZDRAVJA z razstavo in svojimi literarnimi besedili predstavila še skupina Svobodne duše, v okviru SVZ Dutovlje, DE Sežana.

Vsem organizatorjem prireditve, donatorjem in soustvarjalcem projekta se v imenu otrok, ki bodo deležni pomoči z zbranimi sredstvi, iskreno zahvaljujemo.

Ana Pangos,

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

S trdim delom in skupnimi močmi do naslova prvaka Slovenije

Ljubiteljev konjev pri nas ni malo, tako predanih, kot je Damjan Ščuka iz Tomačevice, pa ni veliko. Že dvajset let dela s konji, zadnje tri leta profesionalno tekmuje s kočijami. Lani je dosegel vrhunške rezultate, letos pa si je priboril zavidljive rezultate v dveh različnih kategorijah, saj je zmagoval v posamičnih tekmah.

Kraševac in lipicanec sta najlepši par

Med konji je že v začetku izbral lipicance, saj je Kraševac in lipicanec je tu doma. Damjan je prav tako nekoliko trmast in vztrajen, tako kot lipi canci. Ponosen je, ker je lipicanec v tem športu zelo konkurenčen konj. Damjanov vzor je Miha Tavčar, večkratni

državni prvak in svetovni prvak z lipicansko vprego. Na začetku kariere mu je Miha veliko pomagal.

Tekmuje kot član Konjeniškega kluba Lipica. Najbolj zaslužen za njegove dosežke je Pavel Štemberger iz KK Štjak, s katerim je tesno povezan zadnje tri leta, čeprav se poznata že dolgo. Prav Pavlovo znanje je veliko pripomoglo k Damjanovim dosežkom. Ob vozniku kočije Damjanu deluje ožja ekipa, v kateri so trener Pavel Štemberger, sovoznica Tamara Trebec in družinsko podjetje RIGGO d.o.o. Komen. Tamara je iz Križa in je zelo uspešna tekmovalka; letos je postala državna prvakinja v kategoriji enovpreg.

Cilja na svetovno prvenstvo

Damjan ima smeje načrte. Potrjen je med tekmovalci na svetovnem prvenstvu v vožnji vpreg, ki bo leta 2017 v Lipici. Rezultati zadnjega leta so ga spodbudili k odločitvi, da hoče sodelovati na tem prvenstvu. Seveda je potrebna predhodna osvojitve kvalifikacij. Za njih se bo začel boriti spomladi 2015. Načrtuje udeležbo na treh tekmah v tujini v letih 2015 in 2016. Seveda je za to potrebna tudi finančna podpora in Damjan jo je našel med domačimi podjetji.

Za tako visoke cilje, kakršne si je zastavil Damjan, bo potrebno zamenjati konje, saj bosta odlični kobilipipicanki Betalka 314 in Capriola 532, s katerima tekmuje zdaj, leta 2015 zaključili športno kariero. Zato so že kupili par mladih, vrhunskih konj, ki so ga vzredili v kobilarni Hosta. To sta konja, brata, stara tri leta in pol, Siglavy Thais 823 in Siglavy Capra 825.

Zahtevno tekmovalanje

Tekmovalanje sestavljajo trije deli: dresurna vožnja, maraton vožnja in spretnostna vožnja. Večina tekmovalanj traja tri do štiri dni. Dresurna vožnja poteka z dresurnim vozom po zahtevah med-

Spretnostna vožnja s kočijo: voznik Damjan Ščuka in sovoznica Tamara Trebec

narodne konjeniške zveze FEI (Federation Equestrian Internationale). Pri tem se ocenjuje poslušnost konj, izvedba določenih nalog in povezanost med konji ter voznikom. Ta dresurna vožnja je glavni del tekmovalanja, po katerem se odloča o napredovanju v tekmovalanju.

Drugi del tekmovalanja je maratonska vožnja, za katero sta predpisana poseben voz in oprema. Glede na velikost tekmovalanja je postavljenih sedem do devet maratonskih ovir, skupna dolžina tekmovalanja pa je do petindvajset kilometrov.

Tretji del tekmovalanja pa je spretnostna vožnja, ki zahteva veliko natančnost in psihično pripravljenost voznika. To je kombinirana vožnja z dresurnim vozom med vratci, med katerimi je zelo malo prostora. Nastop na tem tekmovalanju pogosto odloča o skupnem rezultatu. Za doseženo mesto na celotnem tekmovalanju se seštevajo rezultati vseh treh tekem.

Damjan Ščuka se je torej lotil zelo zahtevne naloge, a z njegovo vztrajnostjo in zaljubljenostjo v lipicance mu bo gotovo uspelo.

Stane Sušnik

Foto: Mateja Vesel

Trener Pavel Štemberger, voznik Damjan Ščuka in Samo Godnič, lastnik in direktor družinskega podjetja RIGO

Drugi festival kamna in tradicionalna trgatev evropskega latnika prijateljstva

PLISKOVICA—Letos se je v Pliskovici, kjer na nekaj več kot stotih hišnih številkah prebiva blizu 240 prebivalcev, odvijal 20. in 21. septembra že drugi Festival kamna, ki ga organizirata Razvojno društvo Pliska in Mladinski hotel iz Pliskovice v sodelovanju s partnerji, kot sta sežanska Obrtno-podjetniška zbornica in društvo Planta ob sofinanciranju sežanske in komenske občine in nekaterih sponzorjev. Festival so zaključili v nedeljo s slavnostno podelitvijo priznanj vsem udeležencem in tradicionalno trgatevjo evropskega latnika prijateljstva.

Čeprav je slabo vreme nekoliko okrnilo izvedbo dogodka, saj so odpovedali prireditve, ki so vezane na zunanji prostor, kot so izdelovanje suhega zidu, kolesarjenje in pohodništvo, so organizatorji zadovoljni z obiskom.

»Letos smo poudarili prikaz obdelave kamna, ki je bil rdeča nit festivala. Festivala se je udeležilo 14 ljubiteljskih kamnosekov iz poklicne gradbene šole iz Ljubljane, sežanskega visokošolske-

ga središča in društva Most iz Manč. Sicer pa je bilo vseh udeležencev 19, skupaj z mentorji,« poudarja kamnoseški mojster Jernej Bortolato, doma iz Pliskovice, novi predsednik sežanske

Območne obrtne podjetniške zbornice, ki je skupaj s sežanskim županom Davorinom Terčonom podelil priznanja udeležencem. Bortolato še dodaja, da letošnji festival ni imel tekmovalnega značaja kot lanski, kjer so se potegovali za udeležbo na tekmovanju Evroskil najprej v Ljubljani, konec septembra Bortolato odhaja kot mentor in tudi sodnik skupaj z odličnim mladim kamnosekom Leonom Mahničem iz Vogelj na tekmovanje Evroskila v francosko mesto Lill.

V Pliskovici so izpeljali tudi štiri delavnice obdelave kamna, ki se jih je udeležilo približno 40 ljubiteljev. Posebnost letošnjega festivala je bila tudi v tem, da so razširili sodelovanje tudi na domače gostince, saj želijo zgodbo o kamnu razširiti tudi na druge turistične ponudnike in tako povezati celoten Kras. Pripravili so razstavo čudovitih kamnoseških izdelkov dvanajstih podjetij z obeh strani meje. Zamejski prostor sta zastopala Peter Škabar iz podjetja Kaizer iz Repna in Andrea Mervic iz Cerovelj.

Uresničevanje ideje o enotnem Krasu, združevanju in skupnem prijateljstvu je poudarila tudi nova zgoniška županja Monika Hrovatin, ki se je prvič kot županja udeležila letošnje že sedme uradne trgatve grozja evropskega latnika prijateljstva. Družbo in pomoč pri obiranju grozja so ji tokrat delali komenski, divaški, sežanski in repentaborski župan Danijel Božič, Drago Božac, Davorin Terčon in Marko Pisani, kraljica terana Katrin Štoka, predsednica RD Pliska Ivica Žerjal in oskrbnik latnika Danilo Bandel. Latnik evropskega prijateljstva so zasadili pred desetimi leti, ko je Slovenija vstopila v Evropsko unijo, in posadili 24 refoškovih trt, ki so simbolizirale število držav v Evropski uniji. Kasneje sta se jim pridružili še potomka žametne črnine, najstarejše trte na svetu, več kot 400 let stare žametovke iz Maribora, in trta prijateljstva iz pobratene francoske občine Montbrison..

»Letošnje leto je bilo težavno, saj je bilo veliko bolezní zaradi obilice dežja. Kar trinajstkrat smo trte škropili in še dvakrat proti gnilobi. Obrali smo približno 80 kilogramov grozja s sladkorno stopnjo 76 ekslerja. Pridelali bomo približno 40 litrov vina, ki ga bomo že četrto leto pripravili za protokolarno darilo sežanske občine,« pravi oskrbnik Bandel. Iz tropin pa bodo kuhali žganje prijateljstva in sicer letos v Zgoniku.

Na kraški vinski cesti, ki letos v prenovljeni obliki slavi desetletnico obstoja in na kateri je približno 170 ponudnikov, zasledimo tudi ponudnike iz Pliskovice. Gre za osem kmetov, poleg šestih vinogradnikov in vinarjev sodita na Kraško vinsko cesto še kamnosek Jernej Bortolato in čebelarka Irma Petelin.

Prireditev so s plesnimi točkami obogatili še plesalci in pevci folklornih skupin, od najmlajših otrok domače skupine Pliskini pastirčki, ki se že v otroštvu srečujejo z ljudskim izročilom, KD Karla Štreklja iz Komna, ki slavi skoraj 30-letnico delovanja in vsako leto podelijo Štrekljevo nagrado, do KD Kraški šopek iz Sežane, ki že od leta 2006 združuje člane z obeh strani meje.

Besedilo in foto: Olga Knez

Na sliki: trgatve evropskega latnika prijateljstva v Pliskovici

Kmetijski minister, magister Dejan Židan, se je zavzel za nadaljno zaščito terana

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan se je ta ponedeljek (3. 11.) na znani vinogradniški in vinarski domačiji s prenočišči Lisjak v Dutovljah srečal s kraškimi vinarji z obeh strani meje. Osnovna tema pogovora je bila skrb za zaščito terana, posebneža med rdečimi vini, tega kvalitetnega rdečega vina, pridelanega iz trte refošk v najmanjšem vinorodnem okolišu v Sloveniji, na Krasu, s priznanim tradicionalnim poimenovanjem (PTP). Tokrat je do delovnega srečanja prišlo na pobudo združenja Konzorcij kraških pridelovalcev terana, ki je bilo ustanovljeno pred dvanajstimi leti na pobudo dr. Mirana Vodopivca, ki je prvi dve mandatni obdobji (osem let) vodil vinski konzorcij, ki danes šteje 26 članov in ga vodi znani vinar Boris Lisjak.

Pogovora so se poleg predstavnikov konzorcija udeležili tudi predstavniki Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa, Društva kraških vinogradnikov Kras-Carso, župan sežanske občine Davorin Terčon, zgoniška županja Monika Hrovatin, repentaborski župan Marko Pisani, predstavniki komenske občine, predsednik Kmečke zveze Trst Franc Fabac, deželni svetnik FJK Igor Gabrovec, kraljica terana Katrin Štoka, direktor Vinakrasa Sežana Marjan Colja, »oče« terana dr. Miran Vodopivec, predstavniki Kmetijsko-gozdarskega zavoda Nova Gorica ter sežanske Kmetijsko-svetovalne službe in drugi.

»S skupnimi močmi nam je uspelo teran v Sloveniji zaščititi leta 2000, 2004. leta je ta zaščita postala del evropskega pravnega reda in se trudimo za uveljavitev. Če ugotovimo kršitev, kot smo

to imeli v lanskem letu s Hrvati, kjer so njihovi vinarji uporabljali naziv teran za svoje vino, smo takoj reagirali, bodisi s pristojnimi inšpekcijskimi službami ali preko zunanjega ministrstva. Geografska zaščita omogoča tistemu, ki jo ima, uporabo in varovanje svojih interesov, uveljavljanje svoje dediščine in boljše življenje,« je poudaril Židan.

Ob tem pa je dodal, da tečejo razgovori, da bi zaščitili ime teran tudi na italijanski strani.

Izreden pomen medsebojnega sodelovanja z vinarji Krasa in slovenskim kmetijskim ministrstvom je poudaril tudi predsednik Kmečke zveze Trst Franc Fabac: »O skupnem teritoriju in skupni zaščiti terana ter problemih v zvezi s tem je bil seznanjen slovenski kmetijski minister in njegov interes je, da se teran obdrži na tem teritoriju. Poznamo že meddeželno zaščitena imena za vino (npr. Proseco). Če bi nam uspelo zaščititi teran tudi na italijanskem delu Krasa, bi bila to prva zaščita vina med dvema državama. Vendar pa so administrativni postopki dolgi. Z vstopom v novo programsko obdobje bi lahko Evropski uniji predstavili nov projekt za ovrednotenje in zaščito terana.«

Predsednik Konzorcija kraških pridelovalcev terana Boris Lisjak dodaja, da so ponosni, da živijo na najmanjšem vinorodnem okolišu v Sloveniji, kjer jim veliko pomeni zaščita terana. Na vinorodnem okolišu Kras imajo 598 hektarjev vinogradov, od tega jih je z refoškovo trto posajenih več kot tri četrtine. Blizu 900 (točneje 898) vinogradnikov pa je vpisanih v register pridelovalcev grozdja in vina.

»Minister Židan nam je obljubil, da bo zaščito zagovarjal v Evropski uniji na sestanku z novim evropskim komisarjem za kmetijstvo, ki bo v kratkem, ne glede na velikost teritorija,« pravi Lisjak, ki ima v svoji kleti, katere prvi zapiski segajo v leto 1836, kar devet nazivov Šampion, dva grand prixa, enainvajset pokalov Kraške vinske ceste in več kot sto zlatih medalj. Lisjak pridelava šest sort vin (štiri rdeče in dve beli), med katerimi seveda glavno mesto zavzema prav teran. Ponaša se z rdečo zvrstjo Saro (cabernet sauvignon, refošk, merlot), ki šest let dozoreva v lesenih sodih, eno leto v steklenici in je po sedmih letih godna za prodajo na trgu. Prav za Saro letnik 2005 je Lisjak letos na mednarodnem ocenjevanju v Gornji Radgoni prejel odmevno priznanje Šampiona.

Besedilo in foto: Olga Knez

17. pohod v Brestovici ob stoti obletnici začetka Velike vojne

Prva svetovna vojna se je začela 28. julija 1914 in letos praznujemo stoto obletnico začetka. Prav tu na Krasu so se odvijale hude bitke v okviru soške fronte. V našem društvu vsako leto organiziramo pohod po sledih soške fronte, kajti Brestovica leži na črti nekdanjih bitk in je bila tedaj v celoti porušena. So pa zato na tem prostoru ostale številne kaverne, obrambni in strelski jarki in nekateri pomožni vojaški objekti, preraščeni in zasuti, nekateri pa presunljivo lepo ohranjeni.

Lepo, sončno, a precej vetrovno nedeljsko jutro je privabilo številne rekreacije željne pohodnike iz vse Slovenije in iz zamejstva. Naša dekleta so vestno popisala vse prijavljene in jim razdelila potrebne tiskovine, na podlagi katerih pohodniki prejmejo okrepčila na poti ter prost vstop v Grofovo jamo; pa še jabolko in promocijsko darilo, baterijsko svetilko – obesek, če bi se izneveril agregat v jami. Točno ob devetih se je množica odpravila skozi brestovsko Polje proti cerkvi svete Anastazije. Od tod pa

proti kaverni Moritz, mimo karavle Mohorini, do postanka pod Grmado, kjer so jih pričakali naši zamejski prijatelji iz društva Cerovlje Mavhinje in jih okrepčali za nadaljevanje poti.

Stoto obletnico velja dostojno obeležiti, zato smo v goste povabili društvo 1313 iz Bovca. Člani društva gojijo spomin na veliko vojno, tako da uprizarjajo šaljive prigode iz življenja vojakov na Soški fronti, gledalci pa lahko obenem spoznavajo zgodovino. In tudi pri nas je bilo tako. Skupina petih članov društva je na dan pohoda prišla do nas v popolni »bojni opremini«. Še transport na bojišče, oprostite – travnik pred Grofovo jamo, in zgodba se je lahko začela. Skupini se je pridružil še naš Pavel, ki ga kot avstroogrškega vojaka že dobro poznate iz prejšnjih pohodov. Pred tem so pohodniki opravili še tradicionalen spust v Grofovo jamo v spremstvu jamarjev JD Sežana – sekcija Komen. Ko je iz jame prišel še zadnji pohodnik in je ugasnil agregat, se je predstava lahko začela. Igralci so vajeni igrati v naravnem okolju, kajti njihovo matično gledališče je trdnjava Kluže pri Bovcu. Tokratni oder pred Grofovo jamo je prvič gostil tako številno občinstvo, ki se je nasmejal do solz. K razpoloženju so pripomogli še naši mladinci, ki so pohodnike pričakali s čajem in prav te dni skuhanim domačim tropinovcem.

Pohod je v dolžino meril petnajst kilometrov in večina ga je s postanki in okrepčili na poti, za katere so zaslužni naši člani in člani zamejskega društva Cerovlje Mavhinje, zmogla brez večjega napora. Tudi krajša, deset kilometrov dolga razdalja ni predstavljala večjih težav. Ob zaključku že po tradiciji naše pohodnike pogostimo z joto, s klobaso in kozarcem terana. Piko na i je do-

dal še direktor Kobariškega muzeja prve svetovne vojne, gospod Jože Šerbec, ki se je prijazno odzval na naše povabilo in nam orisal potek velike vojne in dogodke na soškem bojišču.

To nedeljo se je ura pomaknila na zimski čas in nas prikrajšala za malce daljše druženje z našimi obiskovalci, ki so se utrujeni, a verjamemo, da zadovoljni, počasi odpravili domov. Vse smo povabili na našo naslednjo Špargljado, ki bo ... ja, ko bodo šparglji spomladi zrastle!

Besedilo: Stane Švigelj
Foto: Tomaž Lavtar in Lenart Švigelj

Obisk uporabnikov VDC Koper, Enote Sežana v Volčjem Gradu

V začetku oktobra smo se odzvali prijaznemu povabilu Martine Kafol ter Davida Stepančič iz Volčjega Grada, da na njihovi domačiji z uporabniki Varstveno-delovnega centra Koper, Enote

Sežana, preživimo drugačen in aktiven dan. Megleno jutro se je prevesilo v sončen jesenski dan, polepšan z vonjem po domačem kruhu, ki so ga uporabniki v okviru kuharske delavnice imeli priložnost sami speči. Ob toplem čaju nam je gostiteljica Martina predstavila zanimivosti kraja, njihove domačije ter nas vodila po energetski poti mimo Debele griže, s postankom pri pastirski hiški ter nazaj do vasi. Imeli smo priložnost občudovati in ujeti v fotografski objektiv kraške pojave, sledi življenja iz preteklosti ter veliko zanimivih kamnoseških izdelkov, ki krasijo vaške domačije. Drugi del obiska je zaznamovala glasbena delavnica, ki jo je vodil David s svojo harmoniko. Hitro smo ujeli skupne note, saj ni bilo pesmi, ki je ne bi ob spremljavi harmonike uporabniki zapeli. Za čudovit dan, poln doživetij, krasnih izkušenj in izjemne prijaznosti Martine in Davida se obema iz srca zahvaljujemo.

Avtor članka: zaposleni VDC KP,
Enota Sežana, foto: arhiv VDC KP.

Komen - Neumarkt glasba za povezovanje narodov

Neumarkt in der Oberpfalz je glavno mesto istoimenskega Bavarskega okrožja z okrožjem Nürnberg na severu in Regensburg na jugu. Mesto z okrog 40.000 prebivalci se ponaša z bogato zgodovino, s prvimi omembami v letu 1130. Blaginjo mesta je v preteklosti omogočala kraljeva trgovska pot od Frankfurta do Dunaja. Neumarkt je bil v 16. stoletju rezidenca volilne kneževine. Manj bleščeči so dogodki druge svetovne vojne, ko je v Neumarktu delovalo delavno taborišče, kamor so bili deportirani številni Primorci, ujetniki ob požigu Komna, Tomačevice in Branika. Po koncu druge svetovne vojne je bil Neumarkt povsem porušen.

Leta 2001 je takratni župan Arnold Graf, v znamenje poklona umrlim deportirancem, ki so tam pokopani (5049 žrtev in dodatnih 3992 imenovanih), prvič organiziral Mednarodno mladinsko srečanje. Osrednja zamisel je bilo združevanje mladih glasbenikov iz dežel, od koder so prihajali deportiranci, v orkester za izvedbo Koncerta miru narodov. V prvem letu sta sodelovali dve tuji državi, po trinajstih letih, v letu 2014, pa devet. Poleg Slovenije so glasbeniki, stari od štirinajst pa do dvaindvajset let, prihajali iz Hrvaške, Srbije, Madžarske, Češke, Poljske, Romunije, Rusije in iz Neumarkta. Vez z glasbenim projektom v Neumarktu je pred petimi leti vzpostavil Komenski pihalni orkester na pobudo Emila Švare, ki dogajanje v Neumarktu še vedno spremlja, saj je bil kot otrok deportiran v tamkajšnje taborišče. Tokrat so v orkestru slovenske barve predstavljali klarinetistka Neža Jelušič iz zaselka Jeriše pri Kazljah, študentka Akademije za glasbo Ljubljana, tolkalec Jani Leban iz Lipe, dijak Konservatorija za glasbo v Ljubljani, in Miha Debenjak, dijak Škofijske gimnazije v Vipavi, na bas klarinetu. V teden dni trajajočih vajah so glasbeniki, pod vodstvom hrvaškega dirigenta Tomislava Fačinija, pripravili težak program. Izvajali so Mendelssohnovo uverturo Hebridi in

Beethovnovi četrto simfonijo. Občina je udeležence peljala na ogled Neumarkta, Nürnberga in Regensburga in jih seznanila s kulturno-zgodovinsko dediščino regije. Na domovih so jih gostile družine nemških glasbenikov. Najbolj se je mladih dotaknilo polaganje cvetja na spominsko ploščo padlim v Neumarktu. Dogodek ima diplomatsko noto: župan Neumarkta Thomas Thumann je na sprejemu v mestni hiši gostil vicekonzulko Republike Srbije Biljano Čelik Jeftić, predstavnike Madžarskega konzulata in ostale uradne spremljevalce v želji: »da se ne bi grozote izpred petinsedemdesetih let več ponovile«. Polno obiskan Koncert miru, ki je potekal v elegantni in akustično dovršeni dvorani nekdanje konjušnice, je obudil željo, da bi se koncert zgodil tudi v Sloveniji. Projekt se bienalno seli v države gostujočih glasbenikov. Naslednje leto bo koncert v Zrenjaninu v Srbiji.

Metka Sulič

Kako smo gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Komen doživljali leto 2014

Spoštovane občanke in občani, dragi prijatelji!

Še eno leto se počasi približuje koncu. Lahko rečemo, da je vsako neponovljivo, polno novih znanj in življenjskih spoznanj. Z jasnimi cilji in odgovornim delom smo se gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Komen trudili hoditi po poti zdravega in spodbudnega okolja do zelene uspešnosti. Zastavljenih smo imeli kar veliko ciljev, na katere smo, vsaj mislim tako, lahko ponosni. Nova znanja in spretnosti smo v tem letu pridobivali pri usposabljanjih in izobraževanjih operativne enote, ob ekskurzijah, na različnih gasilskih tekmovanjih, na raznih posvetih in sestankih, pri delu z gasilsko mladino, pri srečevanju z gasilskimi veterani, pri delu s članicami, z zglednim sodelovanjem z različnimi društvi in lokalno skupnostjo, pri organiziranju in predstavitvi gasilstva občanom in še bi lahko našteval.

Na operativnem področju do konca novembra beležimo 46 intervencij, ki pa iz leta v leto postajajo zahtevnejše in zahtevajo človeka z znanjem, dobro kondicijo in psihofizično stabilnostjo. Prav gotovo pa je vsako naše posredovanje unikatno in zahteva

različne prijeme, vsestransko znanje in izurjenost. Vesel sem, da ima naše društvo močno in dobro pripravljeno operativno enoto, ki je kos različnim zahtevnim situacijam, v katerih posreduje.

Na intervencijah je sodelovalo skupaj 276 gasilcev PGD Komen, ki so opravili 1.141 prostovoljnih delavnih ur. Tako smo štirikrat intervenirali v naravnem okolju, štirikrat posredovali pri stavbnih požarih, skupaj z ZGRS Sežana smo petkrat posredovali ob prometnih nesrečah, skupaj z ZGRS Sežana smo tudi enkrat posredovali na intervenciji z nevarnimi snovmi, tehnično pomoč smo nudili devetindvajsetkrat, enkrat smo nudili pomoč reševalcem, enkrat smo posredovali na požaru na prometnih sredstvih, enkrat smo posredovali na požaru v komunalnih in drugih zabojnikih. V občini Komen smo intervenirali ena-

intridesetkrat, štirikrat smo odšli na pomoč gasilcem v Postojno, dvakrat smo odšli na pomoč gasilcem v Pivko, petkrat smo odšli na pomoč gasilcem v Logatec, dvakrat smo pomagali gasilcem na Baču in Koritnicah in dvakrat smo nudili pomoč gasilcem v občini Sežana. Statistično se je vsake intervencije povprečno udeležilo devet gasilcev. Na interveniranjih ni prišlo do nobene poškodbe gasilcev, kar je razveseljujoče, na opremljenosti in tehniki pa je nastalo kar veliko poškodb.

Članice in člani našega društva smo na vseh področjih skozi celo leto za delo v društvu in za ljudi porabili preko 7.600 pro-

stovoljnih delovnih ur. Zato je sodelovanje z občino Komen za organizacijo, kot smo gasilci, zelo pomembno. Z zagotovitvijo ustreznih materialnih in finančnih pogojev lahko pričakujemo še bolj kvalitetno razvijanje te organizacije, ki je v službi ljudem. Prostovoljstvo, še posebej prostovoljno gasilstvo, je torej kapital, ki ga ni mogoče nadomestiti z ničemer, zato ga še naprej podpirajmo.

V dneh in mesecih leta 2014 smo doživljali tudi veliko lepega. Želimo si, da gasilstvo v našem kraju živi, se razvija in z vsemi vami ostane to, kar je. Verjamemo v to, saj zagnanost, tako naših najmlajših kot tudi najstarejših, ne pojenja, temveč raste in se krepi. Krepi se tudi naše članstvo, saj smo medse sprejeli kar nekaj novih članic in članov.

Vse to lahko strnemo v misel:

Vsak posameznik je pomemben,

vsak posameznik ima svoje poslanstvo,

vsak posameznik spreminja svet.

(dr. Jane Goodall)

V imenu Prostovoljnega gasilskega društva Komen vam želim mirne in polno doživete praznične dni. V novem letu 2015 pa veliko osebne sreče, uspehov in brezskrbnih dni.

Imamo voljo, znanje in pogum. Hvala za vaše zaupanje.

Predsednik PGD Komen:
Marko Adamič

Obisk svetovnega prvaka

V sežanski enoti VDC Koper so četrtekve dopoldanske ure rezervirane za aktivnost in terapijo s pomočjo psa. V okviru prostovoljnega dela nas redno obiskuje terapevtski par društva Tačk pomagačk: pes BammBamm in njegova lastnica gospa Jean. Po leg terapevtskega dela se ukvarjata tudi s tekmovalnim pasjim frizbijem.

Letos je organizacija UFO prvič v zgodovini pasjega frizbija organizirala svetovno prvenstvo v Evropi, saj je bilo doslej le v ZDA. BammBamm je v disciplini »D-tur« postal svetovni prvak.

Po vrnitvi s svetovnega prvenstva sta nam 18. 9. 2014 demonstrirala to disciplino, nato pa smo se v parku tudi sami poizkusili v metanju frizbija. Uporabniki so bili navdušeni in prvi nerodni meti so se kmalu spremenili v kontrolirano metanje. Dogovorili smo se, da bomo še vadili in se preizkusili tudi z BammBammom.

Avtorica Milena Živec

V duhu hvaležnosti

Na zahvalno nedeljo, kot se za nedeljo takšnih in drugačnih zahval tudi spodobi, smo se faranke in farani kraške župnije svetega Mihaela iz Kobjeglave s slovesno sveto mašo, ki jo je ob so-maševanju domačega župnika Antona Požarja in dveh sosednjih župnikov, Petra Černigoja in Dominika Bizjaka, daroval koprski škof, msgr. dr. Jurij Bizjak, Bogu z nadvse hvaležnimi srci zahvalili za vse v preteklem letu prejete darove. Teh darov pa, hvalabogu, ni bilo prav malo. Lahko smo veseli in nadvse ponosni, saj smo v zelo kratkem času uspeli narediti ogromno in prepotrebno delo za vse nas, župljanke in župljane, in tudi za naše zanamce. Škof

Bizjak je med drugim blagoslovil obnovitvena dela na in pri naši cerkvi. In kaj vse smo postorili? S sredstvi Škofije Koper, Občine Komen ter posameznikov smo obnovili streho nad cerkveno ladjo in z novim ometom obdali zvonik. Vsa ta dela je opravilo Gradbeno podjetje Štolfa iz Ivanjega Grada. Za pomoč vedno pripravljeni domačini pa so prepleskali cerkveno zunanjščino in naša cerkev je zasijala v čisto novi preobleki. A to še ni vse. V poletnih mesecih je svojo novo podobo dobilo tudi cerkveno dvorišče, saj so grob pesek zamenjali tlakovci oziroma obdelane kamnite plošče. Sredstva za ta dela je darovala pokojna vaščan-

ka Danica Pipan, izvedlo pa jih je domače gradbeno podjetje Rojc. Zbrani v naši Božji hiši, ki je bila na zahvalno nedeljo tudi na simboličen način okrašena z raznoraznimi domačimi pridelki, s trudom in delom naših rok, in ki jo je škof v uvodnem nagovoru orisal s svetopisemskimi besedami iz Janezovega **Razodetja** ter jo primerjal z nevesto, ozaljšano za svojega ženina, smo z navdušenjem prisluhnili škofovim besedam iskrene pohvale in zahvale za naš trud, predanost in gorečnost. Ob sklepnem delu svete maše pa smo iz srca zaploskali dvema našima faranoma, prof. dr. Miru Denišliču ter Stojanu Grmeku, saj sta iz rok gospoda škofa prejela priznanji koprške škofije za vsestransko prizadevnost in osebno zavzetost pri delu za kobjeglavsko župnijo. Praznično vzdusje se je v duhu hvaležnosti nadaljevalo še pred cerkvijo ob z domačimi dobrotami obloženih mizah in prijetem klepetu.

Besedilo: TBG
Foto: Dominik Bizjak

Domoznanski večeri

Kot vsaka splošna knjižnica si tudi Kosovelova knjižnica Sežana prizadeva, da bi bil njen domoznanski odderek čim bolj bogat. Zato se trudimo zbirati vse vrste gradiva, ki se kakorkoli dotakne naših krajev. Letošnja jesen je v komensko knjižnico pripeljala kar dva domoznanska večera. Na prvem smo predstavili diplomsko delo mlade arhitektke iz Gorjanskega, Renate Jakopin, ki nam je predstavila, kako si je zamislila ureditev vaškega jedra te vasi. Delo nosi pomenljiv naslov: Kras ima kamnito dušo! To kamnito dušo s kamnom tlakovanega vaškega jedra je Renata

odprla in jo raztegnila vse do konca športnega igrišča. Vzpostavila je sobivanje modernega in preteklosti, etnologije, kulturne, turistične in športne dejavnosti. Če si njene makete in razstave niste ogledali, si lahko izposodite njeno obsežno diplomsko nalogo, ki jo je avtorica podarila knjižnici.

Iz Gorjanskega smo se preselili v Škrbino, po kateri nas je vodil ŠIK vodnik. Tanja Godnič, Vesna Benedetič in Irena Tratnik so predstavile nastanek in vsebino publikacije in brošure, v kateri so vaščani podoživeli besedila, ki so izšla pred leti pri Gorškem muzeju z naslovom Škrbina na Krasu: izbor objavljenega in neobjavljenega gradiva k zgodovinski in etnološki podobi vasi. »Stefan Kociančič, Anton Fakin in Avgust Dugulin-Maks nam pripovedujejo zgodbe o Škrbini« je povedala Tanja, tem zgodbam pa današnji prebivalci dodajamo zgodbe, ki jih živimo danes: zgodbe naših vinarjev (Buntovih, Jognovih in Žančevih), Spacalove domačije, društva VRT, sivkinih Krasnih sanj, Lilinih zelišč, Pepinih apartmajev, škrbinske Kraške šole, novorojenega zavoda Ramatou in drugih posameznikov, ki sooblikujejo življenje v čudoviti kraški vasi.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv komenske knjižnice

Ko se ti odpočijta duša in oko

V zvezku, ki je leta 1975 izšel pri Goriškem muzeju z naslovom Škrbina na Krasu: izbor objavljenega in neobjavljenega gradiva k zgodovinski in etnološki podobi vasi, lahko v prispevku Štefana Kociančiča, ki je bil zaradi zdravja dodeljen na službovanje v škrbinsko župnijo, beremo: »Toda pustimo medtem vse to, in kot smo začeli, govorimo o kuracialni cerkvi Škrbine z imenom svetega Antona opata. Stoji v glavnem kraju, in sicer v zgornjem delu kraja. Ni jasno, kdaj in kdo jo je dal zgraditi in kdo dotiral. Leta 1501 je ta cerkev že stala, čeprav mnogo manjša, kot je sedaj, in sicer zgrajena v romanskem slogu: leta 1565, kot je videti, je bila obnovljena in morda tudi nekoliko povečana. Leta 1623 pa se je izvršila nova prenovitev te cerkve. In končno zadnja njena obnovitev je bila leta 1862, kot je razvidno iz dodatne listine ...«

Ker je danes zelo moderno vračanje v preteklost oziroma povezovanje starega in novega, bi lahko njegov prispevek zaključili nekako takole: V letih od 2012 do 2014 so se prebivalci Škrbine, Šibelij in Rubij res potrudili. Ob pomoči Občine Komen in drugih donacij jim je uspelo za ta čas nekaj nemogočega. Z veliko dobre volje, truda in prostovoljnega dela jim je uspelo najprej obnoviti cerkveno streho. Če pa poznate »škrbinsko« cerkev, veste, da to ni bil mačji kašelj. Ko je bila sanirana streha, so se lotili zunanjsčine, jo prepleskali, zamenjali so okna in tako uredili zunanost cerkve. Žal pa je dolgoletno puščanje strehe v notranjosti pustilo svoj pečat. Pojavljale so se skoraj neuresničljivi predlogi: kaj če bi prepleskali še notranjost? Beseda je dala besedo in domačin, gospod Albin, se je ponudil, da izvede dela po zelo ugodni ceni. Tako se je začelo. Končalo pa po dobrih dveh mesecih trdega dela, saj se je kot vedno pokazalo, da je potrebno storiti veliko več, kot samo prepleskati stene. Vsem obiskovalcem »škrbinske« cerkve sta se odpočila duša in oko! Svetla cerkev je zasijala v luči, ki si jo je vredno ogledati!

Besedilo in foto: Marija Umek

Mladostniki in njihovo vihravo obdobje

V občinsko glasilo Burja uvajamo novo rubriko s področja psihoterapije, kjer bomo v vsaki številki predstavili temo s področja zakonske in družinske terapije (relacijska družinska terapija). V prvi rubriki bomo razmišljali o mladostnikih in o tem, kako se starši znajdejo v tem vihravem obdobju.

So mladi res tako nedostopni in drugačni od svojih staršev?

Včasih se nam res zdi, kot da so mladostniki zelo drugačni od odraslih in da je med njimi zelo velik medgeneracijski razkorak. Ne vemo, kaj mislijo, kaj čutijo, zakaj poslušajo nemogočo glasbo, z njimi se težko pogovarjamo ali najdemo stik. Občutek imamo, da se je mladostniku zelo težko približati, starši se počutijo nemočne, saj jih mladostniki odrivajo. Mladostnik je v tem obdobju zelo zmeden, išče samega sebe, a ne ve, kako naj to naredi. Čustva zelo težko izraža, težko pove, kaj čuti, kaj misli, še posebej mu je težko to povedati svojim staršem, zdi se mu, da ga nihče ne razume. Zelo pomembno je, da mu takrat pridejo naproti starši ali pa vzgojitelji, učitelji, ki so v sebi dovolj mirni, da lahko razumejo

PišeTaša Cucek, magistra zakonskih in družinskih študij, specializantka zakonske in družinske terapije, relacijskega družinskega modela na Teološki fakulteti v Ljubljani in stažistka na Družinskem centru Sveta Gora.

mladostnika, ki se bori proti avtoriteti, in ostanejo dovolj močni, da z njim vzdržijo. Mladostniki s svojim vedenjem sporočajo, da starše potrebujejo, da si želijo njihove bližine in vztrajanja ob njih. S tem svojim vedenjem »kličejo po očetu in materi, ki naj bosta enotna, ki naj sodelujeta, tako kot sta se zaobljubila na dan velike obljube, saj je to največja garancija za mladostnika, da se bo lahko varno razvijal in odšel v svet.« (Gostečnik, 2014) Starši še posebej težko začutijo, slišijo mladostnika, če tudi njih, ko so bili mladi, starši niso razumeli. Kaj pomeni biti roditelj, se naučimo v svojih primarnih družinah, ko opazujemo svoje star-

še. Kaj so njim starši rekli, ko so se neprimerno vedli, so starši vzdržali z njihovo jezo, strahom, bolečino? So jim bili njihovi starši na razpolago, ko so bili v stiski, so se jim lahko izpovedali, so jim znali prisluhniti, so se počutili sprejete in slišane? Starši bodo vedeli, kaj reči, narediti, kako se približati svojim otrokom, če se bodo poskušali postaviti v vlogo

svojega otroka. Kaj so oni takrat, ko so bili mladostniki, potrebovali od svojih staršev, kaj so si želeli, da bi jim starši rekli ali naredili. Ko bo roditelj začutil te potrebe, ki jih je imel sam kot mladostnik, bo vedel, kaj mora narediti pri svojem otroku. S sočutjem bo otroku dal občutek slišanosti, varnosti in sprejetosti. Začutil bo, kdaj otroku dati prostor, da se razvije v samostojno osebo, in hkrati ostati dovolj blizu, da se bo lahko mladostnik vračal k njemu nazaj, ko bo to potreboval. Včasih je stiska prevelika in se starši težko znajdejo sami. Pomoč lahko poiščejo pri terapevtu. Igralna terapija pozna za mladostnike in otroke veliko tehnik, ki pomagajo tako otrokom kot njihovim staršem, da ponovno vzpostavijo stik.

Iz šolskih klopi

Mednarodni dan jezikov

Da je znanje jezikov za naše otroke še kako pomembno, se zavedamo tudi na šoli v Komnu. Že vrsto let imajo tako učenci od prvega do devetega razreda možnost učenja italijanščine, letos prvič v četrtem razredu brezplačno kot neobvezni izbirni predmet; v sedmem razredu pa imajo lahko nemščino kot neobvezni izbirni predmet (učenje tujega jezika). Dejstvo je, da je prvi tuj jezik – angleščina – na šoli že vrsto let ne le zgolj učni predmet, pač pa tudi sredstvo komunikacije starejših učencev v okviru projekta e-twinning, ki evropskim šolam omogoča sodelovanje s pomočjo uporabe informacijskih in komunikacijskih tehnologij, v živo pa jim ga omogočimo praktično uporabljati ob različnih priložnostih.

Ena takih se je učencem ponudila tudi na mednarodni dan jezikov, 26. 9. 2014, ko je skupina učencev aktivno sodelovala v projektu partnerske šole v Vrbi ob Vrbskem jezeru.

Obisk avstrijske Koroške je za nas vedno prijeten in poučen dogodek. In tudi tokrat je bilo tako. Učenci in spremljevalci smo bili

**Na svetu je mnogo dobrih ljudi
in mnogo velikih otrok
in toliko malih, neznatnih stvari
in toliko dobrih rok.**

(Kajetan Kovič)

Od leta 2014 se na šoli Komen poslavljamo s ponižno hvaležnostjo za vse možnosti in priložnosti, ki so delavcem šole omogočile zgledno izpolnjevanje poslanstva, z zahvalo staršem in drugim, ki so učencem omogočili realizirati potenciale ter doseči zastavljene cilje. Veselimo se uspehov učencev, smelo sledimo zastavljeni viziji ter ponosno ponovno nosimo naziv Kulturna šola s posebnim priznanjem za dosežke na glasbenem področju.

Hvala vsem, ki cenite naše delo in nas v dobrem podpirate.

Svetlih misli, klenega zdravja, dobre in prijazne družbe želimo.

Nives Cek s sodelavkami in
sodelavci ter učenkami in učenci OŠ Komen

pred mestno hišo v turistični Vrbi deležni pozdrava, v nadaljevanju pa smo si ogledali kulturni program s pozdravi v štirih jezikih, ki mu je, poleg ravnateljev šol organizatorjev, prisostvoval tudi deželni glavar Peter Kaiser.

V parku ob jezeru so sodelujoče šole predstavljale projekte in promovirale svojo državo. Obiskovalci so si tako lahko pobarvali nohte, porisali obraz, izdelali broško, delali zanimive poskuse, risali risbe, si ogledali staro orodje, poskusili domač jogurt, ki so ga tudi sami pripravili. V programu so bile tudi jezikovne delavnice, dramski prizori in pravcati koncert na prostem.

Komenski stojnici sta poželi veliko zanimanje. Na njih so bile predstavljene stare kraške igre in država Nizozemska. Prve so bile del lanskoletnega projekta Turistične zveze Slovenije Turizmu pomaga lastna glava, za katero so naši učenci prejeli srebrno priznanje, z drugo pa so se učenci predstavili ob Dnevu Evrope v okviru projekta Evropska vas. Dogajanje so popestrile plesalke izraznega plesa pod vodstvom Milojke Širce. Za praznično vzdušje pa je poskrbela godba iz Saleža, ki je večkrat igraje prehodila park ob jezeru.

Nives Cek, ravnateljica

Miklavžev sejem

19. 12. 2008 smo na šoli v Komnu na pobudo takratnega predsednika Sveta staršev, gospoda Staneta Šviglja, in gospe Katarine Pleško organizirali prvi božično-novoletni sejem. Dobrodelna akcija, katere izkupiček je bil v celoti namenjen šolskemu skladu, je med učenci in starši požela veliko zanimanje in pomenila začetek nečesa, kar se je razvilo v tradicionalno obliko popestritve predprazničnega dogajanja v občini.

Z izjemo lanskega leta, ko smo na šoli organizirali dobrodelni koncert in na Svetu staršev sprejeli sklep, da dogodek organiziramo vsako drugo leto, smo bazar organizirali vsako leto, izkušnja pa nas je vodila v odločitev, da sejem organiziramo pred Miklavžem, zato je temu sledilo tudi poimenovanje.

Letošnji Miklavžev sejem smo organizirali 28. novembra v popoldanskem času. Priprave nanj so potekale domala cel november, zadnjih štirinajst dni pa je delovna vna pri izdelavi izdelkov in navdušenje pri učencih (in učiteljih) iz dneva v dan naraščalo. Skupni cilji so tako povezali razredne kolektive ter povečali identifikacijo s šolo. Na dogodek so se posebej pripravljali tudi učenci, ki obiskujejo glasbeno šolo in so prav za to priložnost oblikovali šolski bend.

V petek popoldan je bilo vznemirjenje med učenci tako veliko, da so komaj pričakali obiskovalce in otvoritev sejma. Tega so letos z glasbo odprli člani mladinskega pihalnega orkestra Komen pod taktirko Matije Tavčarja. Šolska telovadnica se je hipoma napolnila z obiskovalci, ki so med stojnicami občudovali izdelke učencev, staršev, starih staršev in delavcev šole. Pravo atrakcijo

so pripravili učenci izbirnega predmeta sodobna priprava hrane, ki so na palačinkarju pekli palačinke in jih nadevali s čokolado, marmelado ali skuto z orehi. Tako kot so se kmalu izpraznile stojnice, je v dveh urah zmanjkalo mase za palačinke in marsikdo je lahko cedil slane – po palačinkah in lepih izdelkih, ki so lastnika dobili neke drugje. Za praznično vzdušje so poskrbeli devetošolci, ki so ubrano zaigrali na svoje instrumente. Izkupiček sejma, pohvale obiskovalcev, ki so priložnost izkoristili tudi za prijeten klepet in druženje, so nas utrdili v prepričanju, da smo na pravi poti, zato že sedaj vabimo: Vidimo se čez dve leti.

Nives Cek, ravnateljica

Šestič po Fabianijevih poteh

18. oktobra se je zaključil šesti bienalni natečaj Po Fabianijevih poteh in privabil v Štanjel več sto obiskovalcev iz različnih krajev Slovenije. Projekt poteka v organizaciji OŠ Komen in OŠ Dutovlje v sodelovanju z Društvom likovnih pedagogov Primorja in Zavodom RS za šolstvo. Organiziran je kot bienalna prireditev, ki jo sestavljata dva natečaja za osnovnošolce in srednješolce. Likovni natečaj je namenjen otroškemu ustvarjanju na področju prostorskega oblikovanja, geografski pa se ukvarja s prostorsko tematiko z geografskega vidika – končni rezultat je prospekt domačega kraja. Od razpisa do zaključka projekta mine dobro leto. V letošnjem letu je na likovnem natečaju sodelovalo 58 šol, na geografskem natečaju pa 22 šol iz Slovenije in tujine.

Tudi ob letošnjem zaključku so se v Štanjelu odvijali številni dogodki. Na ogled so bile prostorske postavitve, ki so jih učenci

osmih primorskih osnovnih šol pripravili na ekstemporu v grajskem kompleksu. Likovni pedagogi primorskega društva so v Gražarjevi hiši razstavili fotografije in računalniške grafike, ki so nastale na ekstemporu v Štanjelu. Veliko zanimanje med obiskovalci je bilo tudi za voden ogled Štanjela. V prenovljeni Viteški dvorani smo lahko poslušali predavanji doc. dr. Domna Zupančiča: Skica, medkulturni grafični jezik, in prof. dr. Stanka Pelca: Zemljevid kot abstraktna podoba stvarne pokrajine.

Po predavanjih je sledila osrednja prireditev, kjer so bile šolam podeljene tri diplome za zlato kolekcijo, štiri diplome za srebrno kolekcijo ter zlata, srebrna in bronasta priznanja za posameznike. Prisotnim sta spregovorili ravnateljici Doris Orel in Nives Cek ter župan Danijel Božič, predsednik komisije za izbor najboljših Domen Zupančič in Igor Lipovšek. Program so obogatile točke, ki so jih pripravili učenci dutovske in komenske šole pod vodstvom mentoric.

Po prireditvi so se udeleženci v soju svečk sprehodili v Kvadratni stolp, kjer so si ogledali razstavo najboljših likovnih del in prospektov.

Ob vsakoletni prireditvi izdamo tudi katalog, kjer so predstavljene najboljše prospekti in likovna dela.

Projekt, ki je posvečen enemu najbolj znanih občanov Komna Maksu Fabianiju, je letos pomenil uvod v Fabianijevo leto 2015, ko bomo tudi na šoli obeležili 150-letnico rojstva znamenitega rojaka, arhitekta, izumitelja, urbanista in misleca.

Koordinatoriki projekta: Tanja Samec in Vlasta Markočič
Fotografija: Silvester Pipan

»Da bi bilo vsak dan tako«

S temi besedami so prvo šolsko uro v petek, 21. 11. 2014, ko smo na šoli v Komnu obeležili dan slovenske hrane, zaključili učenci šestega razreda. Pa s tem niso mislili le na pravkar po-
užiti zajtrk, ki naj bi ga, resnici na ljubo, otroci pojedli doma skupaj s starši, niti niso mislili na med, kruh, maslo in mleko, ki ga imajo na jedilniku za malico v šoli kar pogosto. Mislili so na čas, na druženje, na prijetno obarvano razredno uro, na kateri so se z razredničarko in sorazredničarko ob pogrinjkih s svečkami in svežim šopkom rož na mizi v prijetnem vzdušju pogovarjali o zdravi hrani, o pomenu zajtrka, o lično urejenem okolju in o do-
bri družbi, ob kateri tekne še kaj dosti manj slastnega, kot so bila

živila, ki naj bi predstavljala tradicionalen slovenski zajtrk. Potem ko so do čistega postrgali skodelice z maslom in medom, so si v večnamenskem prostoru ogledali še čebelarstvo opremo, mladi mentor čebelarskega krožka pa jim je potrpežljivo odgovarjal na zastavljena vprašanja.

Dan slovenske hrane si bodo tako komenski učenci zapomnili po času, ki je bil enkrat za spremembo dovolj dolg za prijetno druženje ob zdravem obroku. Ko bi bilo vsaj vsak dan tako ...

Nives Cek, ravnateljica

Tradicionalni slovenski zajtrk na podružnični šoli v Štanjelu

Tudi letos se je naša šola v okviru Ekošole vključila v projekta Tradicionalni slovenski zajtrk 2014 in Dan slovenske hrane. Gre za projekta, s katerima želimo tako učence kot širšo javnost oza-
veščati o pomenu zajtrka in o pomenu lokalno pridelane hrane.

Zakaj poudarjamo hrano z lokalnega področja? Hrana iz lokalnega okolja je sezonsko dostopnejša, zaradi bližine proizvodnje ima manj aditivov, zaradi krajših transportnih poti pa zmanjšamo izpust toplogrednih plinov. Tako s tem zagotavljamo trajnostno rabo površin, namenjenih pridelavi hrane, ohranjajo se delovna mesta na podeželju, dviga se stopnja samooskrbe in dviguje se prehranska varnost prebivalstva.

Tako je v petek, 21. 11. 2014, prva šolska ura potekala nekoliko drugače. Učenci od 1. do 4. razreda so se pri razrednih urah pogovarjali o pomenu lokalno pridelane hrane in o pomenu zajtrka, učenci 5. in 6. razreda pa so v učilnici gospodinjstva in v avli pripravili zajtrk.

Zajtrkovali smo:

- črn kruh, maslo, med, jabolko, mleko,
- proseno mlečno kašo s suhimi slivami in medom, hruško, čaj,
- mlečni zdrob z rozinami, hruško, čaj,
- polnozrnat kruh, maslo, marmelado, kaki, čaj,
- polbel kruh, umešano jajce, kislo kumarico, čaj,
- polento z mlekom, kaki,
- ovsene kosmiče na mleku z mletimi lešniki, kaki, vodo.

Pri pripravi hrane so se urili v potrpežljivosti (mleko in voda ni-

sta hotela zavreti), krepili moči z mešanjem (polente, mlečnega zdroba, jajc, kosmičev) ter premagovali skušnjave (pri rezanju hrušk, kakija in kumaric).

V avli so zbrani otroški nasmejani obrazi povedali več kot tisoč besed. Sama sem slišala le: »Učiteljica, lahko še jaz to poskusim?« Siti s(m)o se vrnili k pouku in ko je naslednji odmor zvonilo za malico, tokrat ni bilo slišati učence: »Končno, malica«, ampak: »Kaj, je že malica?«. Zahvala za izvedbo gre učencem in učiteljicam, zaposlenim v kuhinji ter dobaviteljem. Pa tudi ministrstvu, ki je (so)financiralo projekt.

Dragi bralci, ne pozabite, da je za vsakogar zajtrk najpomembnejši obrok dneva – saj veste, da »prazna vreča ne stoji pokonci« oziroma da »po jutru se dan pozna«, zato naj velja: »Zajtrkuj kot kralj, kosi kot meščan, večerjaj kot berač«.

Tradicionalni slovenski zajtrk v vrtcu Komen

Tudi v vrtcu Komen smo bili v petek, 21. 11. 2014, deležni dobrot ob slovenskem tradicionalnem prazniku. Pomembno se

nam zdi sporočilo, ki ga ta dan prinaša. Otrokom ga skušamo približati na čim bolj prijeten in razumljiv način.

V letošnjem letu smo izpostavili pomen zdravega načina življenja z uživanjem lokalno pridelanih živil. V ospredje smo postavili kmetijstvo in čebelarstvo v našem okolju. O pomenu zajtrka in prednostih, ki jih prinašajo lokalno pridelana živila, želimo preko otrok ozavestiti tudi njihovo domače okolje.

Obiskal nas je čebelar Rudi Bandelj, ki nam je, ob predstavitvi pomena čebel za človeka, pripravil še sladko presenečenje. Z obiskom so nas razveselili tudi učenci čebelarskega krožka OŠ.

Ta dan smo obeležili z aktivnim pohodom, z ogledom čebelnjaka in kmetijskih površin (njive, sadovnjaki, vinogradi). Zahvaljujemo se vsem, ki so se nam na ta dan pridružili in ga z nami obeležili. Posebna zahvala občini Komen, Čebelarski zvezi Slovenije in kuhinji OŠ Antona Šibelja-Stjenka.

Pripravile strokovne delavke vrtca Komen

Gasilci v vrtcu Štanjel

Kot vsako leto smo tudi letos v vrtcu izvedli vajo evakuacije in sicer v torek, 25. novembra 2014. Medse smo povabili tudi komenske prostovoljne gasilce, ki so se z veseljem odzvali. Namišljeni požar naj bi se začel okrog 10. ure dopoldne. O požaru nas je opozorila strokovna delavka, ki je poklicala gasilce. Mi pa smo se hitro obuli in oblekli ter zapustili vrtec. Medtem so se s sireno in modrimi lučmi pred vrtec že pripeljali gasilci, ki so posredovali pri »požaru«. Nato so nam še razkazali gasilsko vozilo ter svojo opremo, otroci in strokovne delavke pa smo se lahko preizkusili v gasilskih veščinah. Prostovoljnemu gasilskemu društvu iz Komna se iz srca zahvaljujemo za obisk in sodelovanje.

Besedilo: Strokovne delavke vrtca Štanjel
Foto: Arhiv vrtca Štanjel

Teden otroka

V letošnjem Tednu otroka od 6. 10. do 12. 10. 2014 smo posvetili posebno pozornost igri vsem tistim dejavnostim, ki jih otroci svobodno izberejo.

Teden otroka smo praznovali kar cel mesec oktober. Strokovne delavke smo skupaj z otroci pripravile veliko zanimivih dejavnosti. Vse tri skupine smo se skoraj vsak dan zbrale na hodniku, kjer smo se pogovarjali o tem, kaj sploh je »teden otroka«. Otroci so razmišljali, da to pomeni, kot bi imeli vsi otroci rojstni dan.

Obiskal nas je zmaj Tolovaj, ki nas je naučil deklamacijo Zmaj Tolovaj in nam dal nalogo, da vrtec okrasimo z zmaji.

Prvič smo imeli dan odprtih vrat, kar je pomenilo, da so bila vrata vseh treh igralnic odprta in so se otroci lahko sprehajali, igrali in telovadili, kjer so si želeli. Strokovne delavke smo poskrbele za varnost. Nekateri otroci so radovedno pregledali vse koticke vrt-

ca, medtem ko smo se drugi zadrževali le v svojih igralnicah. To je bil zelo pozitiven in zanimiv podvig, saj so bili otroci navdušeni in so se tako veliko družili med seboj. Skupaj smo se odločili, da bomo tak dan še ponovili.

Obiskala nas je Potujoča knjižnica in vsi smo si šli ogledat, katere knjige vozi naokrog.

Dobro pa smo se razmigali z dekletoma iz športnega društva Poskokec.

Tudi letos nam je Glasbena šola Sežana, podružnica Komen, v sodelovanju s knjižničarko, gospo Marijo Umek, pripravila čudovito glasbeno igrico Klip klop.

Besedilo: Alenka Robida Štrekel

Jesenske gibalne igre z zmajem tolovajem

»Gibanje vsak dan, za igro, zabavo, zdravje ... gibanje kot način življenja.«

Gibanje je eno najpomembnejših področij v otrokovem razvoju in ima zelo velik pomen v predšolskem obdobju. Z gibalnimi dejavnostmi se otrok začne zavedati samega sebe v prostoru,

oblikuje lastno identiteto, samospoštovanje ter samozavest. Ko se otrok ukvarja z vprašanjem kako rešiti določene gibalne naloge, razvija svojo domišljijo, ustvarjalnost in iznajdljivost ter tako na prijeten način izraža svoje počutje in čustva.

Zato smo se v naši enoti letos odločile, da bo povezovalna nit projektov in praznovanj zmaj Tolovaj. To je nagajivi pravljичni zmaj, ki nas bo popeljal v svet zdravega življenja, gibanja in igre. Za uvod v projekt smo si ogledali digitalno zgodbo Žogica Nogica in zmaj Tolovaj.

Prve jesenske dneve smo obeležili z jesenskimi gibalnimi igrami, ki nam jih je pripravil zmaj Tolovaj s pomočjo Mateje in Alenke. Gibalne igre smo pripravili na našem igrišču. Otroci so se preizkusili v hitrem razvrščanju različnih jesenskih plodov, metanju storžev v zmajeva usta, spuščanju po toboganu, plezanju na plezalih, skrivanju v šotoru ter nošenju kostanja skozi tunel. Na koncu so vsi otroci dobili žig za sodelovanje pri gibalnih igrah.

Besedilo: Mateja Bežek Kosmač

Foto: Arhiv vrtca Štanjel

Vrtec Sežana – novo šolsko leto

»Vrtec je za otroka pomemben življenjski prostor, kjer se dogajajo zanimive, razburljive in pravljичne stvari. V javnem zavodu Vrtec Sežana pripravljamo pestre vzgojno-izobraževalne programe na različnih področjih, tako da imajo otroci možnost pridobivati izkušnje in razvijati različne kompetence. Otrokom nudimo možnost za optimalen razvoj, staršem pa pomagamo pri celoviti skrbi za otroka.

S sodelovanjem z različnimi deležniki v okolju uresničujemo poslanstvo vrtca in tako omogočamo otrokom dobro počutje, sprejetost in varnost v našem vrtcu.«

Ravnateljica:
Radica Slavković

Uvajalni mesec je za nami, čas, v katerem se kolo novega šolskega leta s polno paro znova zavrti. Spomini na počitnice so še živi, a se že čuti jesenski utrip.

Naš zavod se vsako leto poda v nove izzive - strokovne, organizacijske in druge. Bodimo spoštljivi, strpnost drug do drugega.

Letos bomo poudarili gibanje, vrednote in ekološko osveščanje. Mlajši otroci se gibljejo spontano in jim je to v zabavo, žal pa jim odrasli prepogosto to nezavedno zaviramo. To znanje bomo skušali ozavestiti in uvesti gibanje kot obliko rutine v naš vsakdan vrtca.

»Če bo otrok obvladal svoje telo, če bo s podobo svojega telesa zadovoljen, bo to pozitivno vplivalo na njegovo samostojnost, samozavest in tudi na njegovo samopodobo. Telesna/gibalna dejavnost pozitivno vpliva tudi na razvoj kognitivnih sposobnosti. Kot so pokazale raziskave, si otroci, ki so gibalno zelo aktivni, prej in lažje zapomnijo novo snov, lažje sledijo dejavnostim v vrtcu in v šoli in imajo boljše sposobnosti koncentracije, poleg tega pa za šolsko delo porabijo manj časa kot drugi otroci. Redna telesna/gibalna dejavnost pa vpliva tudi na splošno dobro počutje otrok in mladostnikov, na njihovo zdravje, krepi imunski sistem, preprečuje zgodnji začetek večine kroničnih nenalezljivih bolezni (srčno-žilne bolezni, kapi, visok krvni tlak, sladkorna bolezen tipa 2, osteoporoza, rak debelega črevesa ter rak na pr-

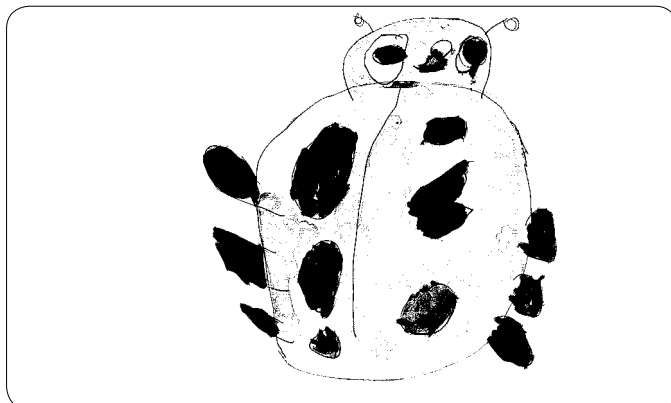
sih), izboljšuje spanec in varuje pred razvojem različnih odvisnosti.« (NICE, 2007; Bouchard in sod., 2007; Karpljuk 2003)

V kombinaciji z ustrezno prehrano pa redna telesna/gibalna dejavnost varuje tudi pred prekomerno telesno težo in debelostjo. Otroci in mladostniki, ki se redno in dovolj gibajo, bodo aktiven življenjski slog bolj verjetno prenesli v odraslo dobo (Haug, 2008).

V kombinaciji z gibanjem bomo tudi v projektu Ekošole ozaveščali in spodbujali zdrav življenjski slog, tako pri otrocih kot pri odraslih. Zelo poudarjamo prehrano. V jedilnike vnašamo lokalno pridelano hrano iz integrirane in ekološke pridelave, sledimo Nacionalnemu programu prehranske politike in Smernicam zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih institucijah. Zagotovo pa v vrtcu ne bomo pozabili na igro, ki je otrokova osnovna dejavnost, strategija učenja in za nas izhodišče za načrtovanje, temelj za razvijanje vrednot, kot so strpnost, sodelovanje, spoštovanje, razvijanje prijateljstva, medsebojne pomoči, humanosti ... Prav poglobljeno privzganje vrednot bomo v naslednjih treh letih izvajali v sodelovanju z Inštitutom za etiko in vrednote Jože Trontelj.

Veliki izzivi, cilji ter prepričanje, da nam bo uspelo, nas preko malih korakov vodijo na pot do premikov in pozitivnih sprememb. A v vsem tem je skrito bistvo, ki ne sme biti nikoli zanemarljivo: da so otroci slišani, upoštevani, aktivni, da se počutijo varni ter da z našo podporo, v sodelovanju s starši, polno razvijajo svoje potencialne.

Anja Kristan

Risbici sta ustvarila otroka: PIKAPOLONICA – Ella (4 leta), NOGOMET – Jaka (4 leta)

Eko

Odvoz ostanka komunalnih odpadkov v letu 2015

Novo leto bo na področju ravnanja z odpadki prineslo nekaj sprememb pri odvozu ostanka komunalnih odpadkov, tako bo z novim letom pričel veljati nov urnik odvoza ostanka odpadkov (zelen zabojnik pri gospodinjstvih).

S 1. januarjem 2015 bomo pričeli s praznjenjem ostanka komunalnih odpadkov vsake štiri tedne. Na tak način bomo lahko pogostejše praznili zabojnike na ekoloških otokih.

Za ta korak smo se odločili, saj občanke in občani zdaj res že zelo

uspešno ločujete odpadke, zato se zabojniki na ekoloških otokih res hitro napolnijo, zabojniki za ostanek komunalnih odpadkov pa ostajajo na pol prazni. Nov način odvoza ostanka komunalnih odpadkov bo omogočil pogostejše praznjenje ločeno zbranih odpadkov z ekoloških otokov.

Nove urnike (bo)ste gospodinjstva prejela na dom skupaj z rednim dvomesečnim računom za odvoz odpadkov, in sicer v dneh okrog 15. decembra 2014. Urniki pa bodo objavljeni tudi na naši spletni strani www.ksp-sezana.si.

Sprememba pri urniku odvoza pa ni le ta, da se odvoz vrši vsake štiri tedne, temveč tudi ta, da odvoz ne bo več potekal na isti delovni dan (npr. vsak drugi ponedeljek, vsak drugi torek...). Tako boste na novem urniku našli točne datume praznjenja za leto 2015. Na ta način se bomo izognili nejasnostim glede praznjenja, ki so do sedaj padla na praznični dan. Predlagamo vam, da si datume praznjenja za vaš kraj označite na vašem domačem koledarju.

S kontrolami zabojnikov za ostanek komunalnih odpadkov, ki smo jih opravljali v letu 2014, smo dobili potrditev, da velikost obstoječih zabojnikov zadostuje za odlaganje ostanka komunalnih odpadkov za štiri tedne. Seveda ob pravilnem ločevanju odpadkov. Če pa iz upravičenih razlogov (npr. večja količina plenice za otroke ali za odrasle) menite, da vam zabojnik za štiriteden-

sko odlaganje ne bo zadostoval, vas prosimo, da se oglašite pri nas ali pa nas pokličete (Pisarna prijavnno-odjavne službe, tel. 05/73 11 245). Vaše potrebe bomo obravnavali individualno in skupaj našli ustrezno rešitev. Lahko pa nam tudi pošljete izpolnjen obrazec za prijavo večje količine ostanka komunalnih odpadkov, ki ga najdete na naši spletni strani www.ksp-sezana.si, pod rubriko Vloge in obrazci). S prijavo večje količine odpadkov pa ni potrebno hite- ti, lahko počakate prvi mesec, da ugotovite dejanske potrebe in se šele nato obrnete na nas.

V nadaljevanju pa smo zbrali nekaj možnih vzrokov, zakaj bi bil vaš zabojnik za štiritedensko odlaganje odpadkov premajhen:

1. Odpadkov ne ločujete. Na zgibanki Odvoz odpadkov v letu 2015 preverite, katere odpadke lahko odlagate v zabojnik za ostanek odpadkov.
2. V vašem gospodinjstvu so otroci ali odrasli, ki uporabljajo ple- nice. Pokličite nas, poiskali bomo ustrezno rešitev.
3. V odvoz odpadkov nimate prijavljenega dejanskega števila

članov vašega gospodinjstva in posledično imate premajhen zabojnik (rojstva, priselitve, podnajemniki, ...). Število prija- vljenih oseb vašega gospodinjstva lahko preverite na računu za odvoz odpadkov. Če ugotovite odstopanja, se oglašite v pi- sarni prijavnno-odjavne službe ali pa si natisnite in nam pošljite izpolnjen in podpisan obrazec Ravnanje z odpadki – prijava, odjava, sprememba.

4. Na istem naslovu imate tudi poslovno dejavnost in odpadke, ki nastanejo s to dejavnostjo, odlagate v zabojnik, ki je name- njen zgolj gospodinjstkim odpadkom. Zato morate skleniti lo- čeno pogodbo o ravnanju z odpadki (pokličite v pisarno GJS, tel.: 05/73 11 240).

Vse dodatne informacije lahko dobite v pisarni GJS (tel.: 05/73 11 240) ali v pisarni prijavnno-odjavne službe (tel.: 05/73 11 245). Prosim vas, da se pri obiskih in klicih držite uradnih ur:

ponedeljek 8. - 11.

sreda 8. - 11. in 13. - 15.

petek 8. - 11.

Lahko pa nam tudi pišete na naš nalog Partizanska cesta 2, 6210 Sežana ali po elektronski pošti na info@ksp-sezana.si.

Komunalno-stanovanjsko podjetje d.d. Sežana

Napovednik

OBČINA KOMEN, TURISTIČNOINFORMACIJSKI CENTER ŠTANJEL

Štanjel 1a, 6222 Štanjel, tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986, e-mail: tic.stanjel@komen.si, www.stanjel.eu

Napovednik prireditev v Občini Komen

Datum	Ura	Prireditev	Kraj	Organizator/informacije
19. december PETEK	18:30	Predstavitve knjige Kobjeglava in Tupelče skozi čas Avtor Jožef Abram	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
20. december SOBOTA	19:00	Božično-novoletni koncert s klapo Bonaca in Ylenio Zobec	KD Kobjeglava	BK Hrast hrast@bkhrast.si
24. december SREDA	8:10	Praznični december za otroke Gledališka predstava: Ovčka na večerji Sprejem dedka Mraza (za osnovno šolo in vrtec Štanjel ter izven)	Osnovna šola Štanjel	MDPM Sežana T: 05/7341486 E:drustvo.prijatelj@siol.net
24. december SREDA	10:30	Praznični december za otroke Gledališka predstava: Ovčka na večerji Sprejem dedka Mraza (za osnovno šolo in vrtec Komen ter izven)	Kulturni dom Komen	MDPM Sežana Tel.: 05/7341486 e-mail:drustvo.prijatelj@siol.net
26. december PETEK	11:00	Žegnanje konj ob prazniku svetega Štefana	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Gsm. +386 (0)40 277 337 (Erika), kraski.slavcek@gmail.com
26. december PETEK	17:00	Praznični december za otroke Gledališka predstava: Snežinkina skrita želja Sprejem dedka Mraza	Vaški dom Škrbina	MDPM Sežana Tel.: 05/7341486 e-mail:drustvo.prijatelj@siol.net
26. december PETEK	17:00	Praznični december za otroke Gledališka predstava: Čarobni prazniki Sprejem dedka Mraza	Stara šola Brestovica pri Komnu	MDPM Sežana Tel.: 05/7341486 e-mail:drustvo.prijatelj@siol.net
27. december SOBOTA	19:00	Božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Komen pod vodstvom dirigenta Matije Tavčarja	Kulturni dom Kobjeglava	Pihalni orkester Komen pihalniorkesterkomen@gmail.com
28. december NEDELJA	17:00	Praznični živ žav za najmlajše	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Gsm. +386 (0)40 650 002 (Rok), kraski.slavcek@gmail.com

6. januar TOREK	17:30	Pravljica urica	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
17. januar SOBOTA		Dan na snegu: smučanje na enem izmed bližnjih smučišč		ŠKUD Biser Krasa Štanjel Tel. +386 31 378 424 hocevar.boris@siol.net
3. februar TOREK	17:30	Pravljica urica	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
3. marec TOREK	17:30	Pravljica urica	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net

Razstave

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
stalna razstava	Podobe Krasa	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel, Štanjel 1a, 6222 Štanjel Tel. +386 (0)5 769 01 97, gradstanjel@guest.arnes.si
stalna razstava	Stalna razstava slik in grafik Lojzeta Spacala	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel, Tel. +386 (0)7 690 197, gradstanjel@guest.arnes.si
28. november – 26. december	Razstava fotografij in gradiva iz obdobja osamosvojitvenih procesov leta 1991 na območju Komenskega Krasa	Knjižnica Komen	Društvo Komenski Kras 91 komenski.kras91@gmail.com in Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen Tel.: +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net

Predlogi izletov in ogledov v Občini Komen

OBČINA KOMEN; TURISTIČNO INFORMACIJSKI CENTER ŠTANJEL; Štanjel 1a, 6222 Štanjel
tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986; e-mail: tic.stanjel@komen.si;

Štanjel

Galerija Lojzeta Spacala

Urniki: torek-petek: 10:00–14:00,
sobota, nedelja: 10:00–18:00,
ponedeljek: zaprto.

Za napovedane skupine po dogovoru.

Vstopnina: 2 €.

Lojze Spacal velja za enega najvidnejših likovnih ustvarjalcev v povojnem slovenskem in italijanskem prostoru ter za svetovno uveljavljenega umetnika, ki je svoj ustvarjali vrh dosegel v grafičnih tehnikah, predvsem v linorezu in lesorezu. Uveljavil se je kot umetnik Istre in Krasa, saj je motive črpal iz teh dveh pokrajin in jih preoblikoval v lasten likovni jezik. V Kraški hiši je urejena etnološka zbirka (v dveh nadstropjih).

**Informacije: Galerija Lojzeta Spacala: +386 (0)5 7690197;
e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si**

Kraška hiša

Kraška hiša odraža značilnosti prvotnih kraških hiš, grajenih v času romanike in gotike. V pritličju je gospodarski del, v prvem nadstropju pa spalni in kuhinjski del. V njej je etnološka razstava. Ogled je možen po dogovoru.

**Informacije: Galerija Lojzeta Spacala: +386 (0)5 7690197;
e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si**

Fabianijeva pot

Sprehajalna pot od Ferrarijevega vrta do rojstne hiše arhitekta Maksa Fabianija.

**Informacije: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56;
+386 (0)41 383 986, tic.stanjel@komen.si**

Volčji grad

UREJENA UČNA POT – POT KAMNA

Urejena in označena učna pot po vasi in okoli nje. Spoznali boste značilnosti kraške krajine, kraških naselij ter spoznali posebnosti Volčjega Grada, vasi z izredno bogato kamnoseško dediščino in enim največjih ohranjenih prazgodovinskih gradišč pri nas.

Pot je uredilo Društvo Debela griža, ki organizira tudi turistična vodenja. **Informacije: www.volcijgrad.com,**

Kobjeglava in Tupelče

POT DEVETIH KALOV – TEMATSKA KROŽNA POHODNA POT

Pot zajema devet starodavnih vodnih virov v okolici vasi Kobjeglave in Tupelč, namenjena pa je spoznavanju in ohranjanju naravne in kulturne dediščine Krasa. V poldrugi uri lahne hoje boste spoznali, kako pomembni so bili kali za preživetje kraških vasi nekoč in kako nanje gledamo danes. Slabih šest kilometrov poti je večinoma speljane po gozdu, v prijetnem zavetju borov-

cev, manjši del pa vodi po asfaltnih cestah v vasi. Pot je za hojo primerna v vseh letnih časih, najlepša pa je v zgodnjih pomladanskih ali jesenskih dneh, ko se narava obda v čudovite barve. Vaško društvo organizira vodene ogleds poti ter vasi. Informacije: KUTD Kraški slavček Kobjeglava-Tupelče, Kobjeglava 67, 6222 Štanjel, kraski.slavcek@gmail.com; **TIC Štanjel, tel.: +386 (0)5 769 00 56, gsm: +386 (0)41 383 986**

Gorjansko

SPOMINSKA SOBA KARLA ŠTREKLJA IN DOGODKOV, KI SO ZAZNAMOVALI DOMAČI KRAJ MED 1. SVETOVNO VOJNO

Spominska soba jezikoslovca, publicista, slavista in narodopisca dr. Karla Štreklja je postavljena v njegovi rojstni hiši (Gorjansko 99). Razstava prikazuje njegovo življenjsko pot ter poleg njegovega najbolj poznane glavnega dela (zbirke slovenskih ljudskih pesmi v štirih knjigah) tudi druge, prav tako pomembne stvaritve. Ob spominu na 150-letnico njegovega rojstva je bil pred rojstno hišo postavljen doprni kip avtorja Mirsada Begića. V nadstropju je prikazan slikovni in besedilni opis dogodkov iz prve svetovne vojne, ki so usodno zaznamovali Gorjansko kot linijo južnega dela Soške fronte. Ogled možen po predhodnem dogovoru.

Informacije: Štrekljeva domačija Gorjansko, +386 (0)31 514 663 (Kosovac Pavel)

AVSTRO-OGRSKO VOJAŠKO POKOPALIŠČE IZ 1. SVETOVNE VOJNE

Je največje pokopališče avstro-ogrske vojske na območju soške fronte. Pokopanih je preko 10.000 vojakov.

Možen je samostojen ogled.

Informacije: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986, tic.stanjel@komen.si

V TIC Štanjel iščemo študente za delo.

**Dodatne informacije
na tel. št. 041 383 986
ali tic.stanjel@komen.si.**

Pri nas dobite skorajda vse!

www.oozsezana-e-katalog.si

največ obrtnikov = Krasa in Brkinov na enem mestu

kdo izdeluje NLP-je?

Najdi obrtnika!

+386 5 730 00 60 info@oozsezana-e-katalog.si

Sveto

CERKEV SV. TILNA

Cerkev spada med najpomembnejše spomenike sakralne arhitekture na Slovenskem. Edinstvena je predvsem zaradi osmerokotne oblike cerkvene ladje iz leta 1576, ki jo pokriva strešna konstrukcija dežnikaste oblike, sloneča na enem samem stebru. Tik ob cerkvi stoji več kot 500 let stara lipa. V središču vasi je avstro-ogrsko vojaško pokopališče iz 1. svetovne vojne.

Voden ogled možen po predhodnem dogovoru.

Informacije: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986, tic.stanjel@komen.si

DOLINA REKE BRANICE – DOLANCI

SPOMENIK BARONU ANDREJU ČEHOVINU

Andrej Čehovin je bil častnik avstrijske vojske in baron. Bil je pomembnejši mož slovenske vojaške zgodovine. Sodeloval je v bojih avstrijske armade v Italiji v revolucionarnih letih 1848 in 1849. Za svoja junaštva je prejel številna priznanja. Leta 1850 mu je cesar Franc Jožef podelil najvišje vojaško priznanje – viteški križ reda Marije Terezije.

Pred rojstni hišo v Dolancih mu je postavljen spomenik, delo arhitekta Maksa Fabianija.

Možen je samostojen ogled.

Informacije: Hiša posebne sorte: +386 (0)5 769 00 00; +386 (0)41 728 619; TIC Štanjel: +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986; tic.stanjel@komen.si

**Božično
novoletni
koncert**

Pihalni orkester Komen
dirigent: **Matija Tavčar**

Šolski pihalni orkester Komen
gosti: **Vokalna skupina Gallina**
solist: **Gregor Rogelja**

sobota, 27/12/2014
ob 19. uri
v kulturnem domu
v Kobjeglavi

PRIHAJA NA ODRE KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA

Sobota, 20. december, ob 20.00

Novoletni koncert: koncert gospela
Sherrita Duran, Big Band NOVA
in Singgirls

Nedelja, 21. december

NOČ KRATKIH FILMOV, vstop prost
ob 18.00 kratki filmi za otroke
ob 20.00 kratki filmi za odrasle
Na pobudo Slovenskega filmskega centra se
pridružujemo mednarodnemu dogodku Najkrajši
dan (Le jour le plus court), ki se je leta 2011 začel
v Franciji. Maratonu kratkih filmov se je pridružilo
že 16 držav, letos pa bo prvič potekal tudi v 14
slovenskih mestih.

21. december je dan zimskega sončevega obrata
– najkrajšega dneva in najdaljše noči v letu – dan,
ko se na severni polobli začne koledarska zima.
Slovenska kinematografija z Nočjo kratkih filmov
predstavlja in slavi produkcijo kratkih filmov.
Dogodku se pridružuje RTV Slovenija, ki bo ta večer
predvajala kratke filme na svojem programu.

Sobota, 27. december, ob 10.00

Filmi s škratko Srečko: norveški animirani
film JEŽEK IN VRAN PRIČARATA BOŽIČ
za otroke od 5. leta starosti, sinhroniziran
v slovenščino

Nedelja, 28. december, ob 18.00

Špas teater Mengeš: KO KO KOMEDIJA
igrata Katarina Čas in Ana Marija Mitič,
izven

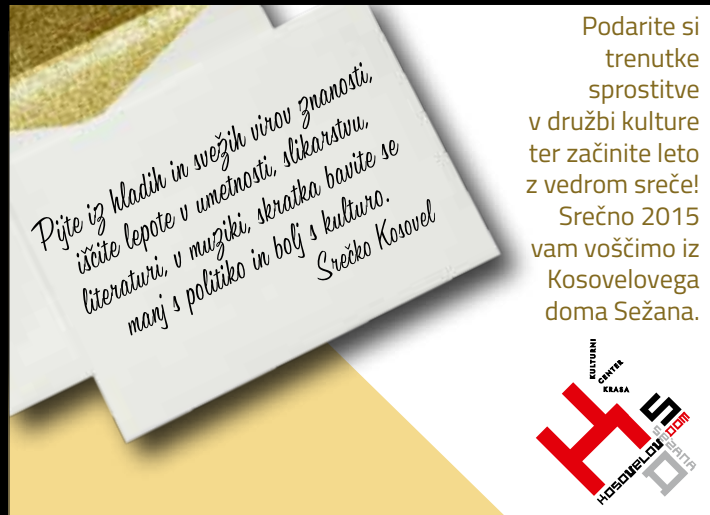

Sobota, 10. januar 2015, ob 10.00

SREČKINE SOBOTE: PETER IN VOLK
za Srečkin abonma in izven

Ne spreglejte naše ponudbe KINO KINO – program umetniškega
in kakovostnega filma (v sodelovanju z MC Podlaga).

Vse, ki želite prejemati naša obvestila po e-pošti, prosimo, da se
prijavite na naši spletni strani v rubriki
BODITE OBVEŠČENI O NAŠIH DOGODKIH.

Podarite si
trenutke
sprostitve
v družbi kulture
ter začinite leto
z vedrom sreče!
Srečno 2015
vam voščimo iz
Kosovelovega
doma Sežana.

Ponedeljek, 12. januar 2015, ob 20.00

Koncert: RADE ŠERBEDŽIJA
z akustično zasedbi in
Juretom Ivanušičem pri klavirju
za Glasbeno-plesni in Briljantni
abonma ter izven

Nedelja, 18. januar 2015, ob 18.00

Špas teater Mengeš:
ČISTA NORIŠNICA; izven

Sreda, 21. januar 2015, ob 20.00

Prešernovo gledališče Kranj in Mestno
gledališče Ptuj: Svetlana Makarovič –
MRTVEC PRIDE PO LJUBICO
za Gledališki in Briljantni abonma
ter izven

Ponedeljek, 2. februar 2015, ob 20.00

Koncert: KATALENA
za Glasbeno-plesni in Briljantni abonma
ter izven

Ponedeljek, 16. februar 2015, ob 20.00

SNG Drama Ljubljana: Vladimir Vladimirovič
Majakovski – MISTERIJ BUFFO
za Gledališki in Briljantni abonma ter izven
Žlahtna komedija 23. festivala Dnevi
komedije 2014

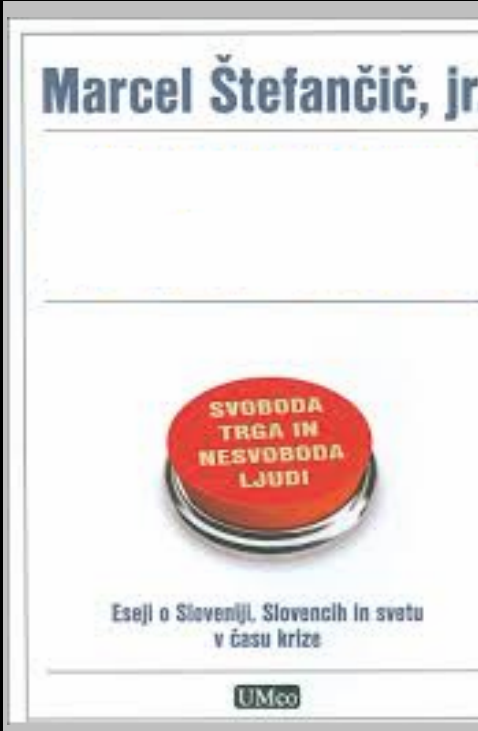
Pri nas lahko kupite tudi **DARILNE BONE**

za vaše bližnje s točno navedbo
predstave ali koncerta,
ki ga podarjate.

Darilni bon je mogoče
kupiti tudi za filme po izbiri.
Podarite trenutke kulture
in sprostitve ter začinite s
vedrom sreče!

Nagradna križanka

	TROJANSKI JUNAK, PRIAMOV IN HEKUBIN SIN	LEKAR- NARKA	ZAPOREDNI ČRKI	VRSTA VLAKEN ZA PREDENJE	1	PESNIK GRAFE- NAUER	RAZLIČICA	OČENJE- VALEC	SRBSKI POLITIK STANOJEVIČ
JUNAKINJA SKETOVEGA ROMANA: MIKLOVA ...					▼				
PREBIVALEC ZAPLANINE									
DACIN DŽIP			NAKLEP						
			VODNI VRTINEC						
MOČNO DEŽEVANJE					Z NJIMI GLEDAMO				ŠVEDSKO ZIMSKO- ŠPORTNO SREDIŠČE
ZVEZA DRŽAV JV AZIJE					OBVEZOVA- LIŠČE	BANTUJSKO LJUDSTVO; ILI			
POMOČ: ARMIC, NAINA, OVA, ADAC, RAR	NAJVEČJI AVTOMOBIL. KLUB V EVROPI	VRELA VODA				VRSTA HRASTA			
		CVETICA				VZKLIK			
DOLGOREPA PAPIGA			TOYOTIN AVTOMOBIL						
MAJHEN KLJUČ			LETEČI DINOZAVER						
►									
 TOMAŽ MAHKOVIC	VSTOPANJE	SMUČKA (NAREČNO)	LAJŠANJE, OMILJE- VANJE	▼		REŽ. (WOJCI- ECH JERZY)			
						SOLMIZAC. ZLOG			
VASKO SIMONITI			ČLAN. PER- PETUUM JAZ. NAUK O ENERGIJI						
SLOVENSKA KIPARKA (MOJCA)					L	VRSTA SKLADBE		LIBANON	
						DEŠNI PRITOK OBA		UDELEŽENEC IZGREDA	
MANJŠI TUNEL					▼	JEZERO NA J TURČIJE		PRIPADNIK IBOJEV	
						JEZERO NA ŠKOTSKEM			
ATA			NASELJE PRI TRŽIČU					JAP. OBLIKA BUDIZMA	
			ZAMAŠEK					ORODJE ZA STIS. DATOT.	
ZALJUB- LJENCA						POLITIČAR- KA IN GOS- PODARSTVE- NICA PETRIN	POSŁANKA V DZ (EVA)		NAŠ PISATELJ (IVAN)
Burja	PRVOTNA ENERGIJA ŽIVIH BITIJ V HINDUIZMU	DEL TENIŠKE IGRE GLASBENA PRVINA			SLOVENSKI PUBLICIST (JOSIP, 1870-1937)	POKOJNA JELCINOVA ŽENA	EVA KOVAČ	KONJ Z BELIMI LISAMI	
							OKRASJE		
STANJE PREPRA- NEGA								GORA NAD VRANSKIM ... IN KRIK	
ZADNJICA			DOLG OZEK KOS BLAGA				SLIKAR ŠUBIC	ČEZ ... IN STRN	
								NORDIJSKI BOGOVI	
VZDEVEK GLASBENI- KA SOSSA			REŽISER KUSTURICA				POL BESEDE LIKA	KANAD KOM. SATELIT	
			OSEBNI ZAIMEK					REKA V SIBIRIJI	
ELEMENT, KI NI KOVINA									
GLAVNO MESTO JORDANIJE				KAR KAŽE URA			NAŠA ATLETINJA (ALENKA)		

GESLO:

Pravilno izpolnjeno geslo križanke nam na dopisnici pošljite **do petka, 20. 2. 2015** na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, s pripisom »za nagradno križanko«. Na dopisnici ne pozabite pripisati svojega imena in priimka, naslova ter telefonske številke. Med prispelimi pravilno izpolnjenimi gesli bomo izžrebali tri nagradence.

Rešitev nagradne križanke Burja September 2014 (vodoravno): Rešitev vodoravno: lom, EMA, vat, NK, kare, ementalec, anorak, Cavazzo Carnico, klep, aparatčik, rasa, ji, Amo, Nam, OK, kv, Anka, as, bakiš, lar, krt, elektor, maša, oma, Romi, lama, ktitor, tris, svatje, unra, sik, oker, krc, AN, oj, Zdenko, Carmit, narod, Aar, reiki, Adis, aak, enol, manihejstvo, Duli, Arka, petarda, Tak, otok, EZ, Raab, Ača;

GESLO: Nazaj v šolske klopi

Žreb je nagrade razdelil takole:

1. nagrada: Lilijana Kobal iz Tomačevce (knjiga Volčji Grad)
2. nagrada: Darinka Cotar iz Rubij (glasbeni CD)
3. nagrada: Slavka Abram iz Štanjela (majica)

Praznični december in prireditve za otroke v Občini Komen 2014

sreda, 24. 12. '14

- 8:10

ŠTANJEL – Osnovna šola

Gledališka predstava Ovčka na večerji

Sprejem dedka Mraza (za osnovno šolo in vrtec Štanjel ter izven)

sreda, 24. 12. '14

- 10:30

KOMEN - Kulturni dom

Gledališka predstava Ovčka na večerji

Sprejem dedka Mraza (za osnovno šolo in vrtec Komen ter izven)

petek, 26. 12. '14

- 17:00

ŠKRBINA – Vaški dom

Gledališka predstava Snežinkina skrita želja

Sprejem dedka Mraza

petek, 26. 12. '14

- 17:00

BRESTOVICA PRI KOMNU – Osnovna šola

Gledališka predstava Čarobni praznik

Sprejem dedka Mraza

Organizator prireditev, Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, si pridržuje pravico do spremembe programa.

IZVAJALCI PROGRAMA

Družinsko gledališče Kolenc Ovčka na večerji

Gledališka skupina Zavoda Enostavno prijatelji Čarobni prazniki

Gledališče Pravljíčarna Snežinkina skrita želja

Praznične prireditve v organizaciji Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana omogoča Občina Komen.

Vse prireditve so brezplačne. Prisrčno vabljeni!

**Vesele praznike in srečno novo leto vam želimo člani
Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana**